

วิเคราะห์การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ในสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และ ในสมัยนายชวน หลีกภัย

ในบทนี้ จะได้กล่าวถึงการเปิดอภิปรายทั่วไปในสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และ การเปิดอภิปรายทั่วไปในสมัย นายชวน หลีกภัย โดยการเปิดอภิปรายทั่วไปในสมัยของ พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ มีทั้งหมด 2 ครั้ง และการเปิดอภิปรายวางใจในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย มีทั้งหมด 3 ครั้ง

การเปิดอภิปรายทั่วไปในสมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2531 มีพรรคการเมืองรวม 19 พรรค ผลจากการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรคชาติไทย ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด จำนวน 87 คน , พรรคกิจสังคม จำนวน 54 คน , พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 48 คน , พรรครวมไทย จำนวน 35 คน พรรคประชากรไทย จำนวน 31 คน , พรรคราชฎร จำนวน 21 คน , พรรคประชาชน จำนวน 19 คน , พรรคปวงชนชาวไทย จำนวน 17 คน , พรรคพลังธรรม จำนวน 14 คน พรรคกิจประชาคม จำนวน 9 คน , พรรคก้าวหน้า จำนวน 8 คน , พรรคสหประชาชาติไทย จำนวน 5 คน , พรรคมวลชน จำนวน 5 คน , พรรคพลังสังคมประชาธิปไตย จำนวน 1 คน พรรคเสรีนิยม จำนวน 3 คน รวม 357 คน¹

นายสมัคร สุนทรเวช กล่าวถึง คุณวุฒิของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่า ระดับ การศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนจะต้องสูงขึ้นเรื่อย ๆ เดิมพรรคประชากรไทยนั้น ไม่มีสมาชิก

¹ศูนย์เอกสารและค้นคว้าสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, ภาพและประวัติสมาชิกรัฐสภา 2531 (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา 2531) หน้า 304-305.

สภาผู้แทนราษฎรที่จบปริญญาเอก แต่ขณะนี้ ผู้ที่มาสมัครเข้าสังกัดพรรคประชากรไทย มีระดับ การศึกษาสูงสุดถึงชั้นปริญญาเอกด้วย ทำให้พรรคการเมืองได้มีโอกาสเลือกสรรผู้สมัครเข้ารับ เลือกตั้ง อันเป็นหนทางที่พรรคการเมืองจะคัดเลือกคนมีการศึกษาสูงขึ้นมาด้วย สำหรับ ด้านอายุนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยมักอยู่ในช่วงวัยกลางคน คือ อายุระหว่าง 35-49 ปี ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างอายุ² สำหรับทางด้านอาชีพนั้น จากการวิจัยของ อาจารย์ช้อยอนันต์ สมุทวณิช เรื่องภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รุ่น พ.ศ. 2476-2512 อาชีพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมักเป็นข้าราชการบ้านนาฏ ข้าราชการประจำ (ก่อนได้รับการ- เลือกตั้ง) นายควม และ นักธุรกิจ ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน³ ในยุคต่อมามีการเปลี่ยนแปลง ด้านอาชีพเป็นนักธุรกิจ 118 คน ร้อยละ 39.20 ปี 2526 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาชีพ เป็นนักธุรกิจ 128 คน ร้อยละ 39.50 ปี 2529 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาชีพเป็นนักธุรกิจ 134 คน ร้อยละ 38.60 ในปี 2531 นั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีอาชีพนักธุรกิจค้าขาย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 36.97

หลังจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง พรรคชาติไทยได้รับการเสนอชื่อให้เป็นแกนนำในการจัด ตั้งรัฐบาล แต่ด้วยท่าทีและมารยาททางการเมืองของพรรคชาติไทยซึ่งมี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นหัวหน้าพรรค ได้ปฏิเสธการจัดตั้งรัฐบาลในช่วงแรก⁴ แต่หลังจากที่ประเมินผลทุกทิศทางแล้ว

²ช้อยอนันต์ สมุทวณิช, "ปัญหาการดำเนินงานของฝ่ายนิติบัญญัติ" ในเอกสารการสอนชุด วิชาปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน หน่วยที่ 1-6 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประชาชน 2529), หน้า 266.

³เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์, "รัฐสภา : ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รุ่น พ.ศ. 2476-2512" ใน ช้อยอนันต์ สมุทวณิช, สัตว์การเมือง (พระนคร:ไทยวัฒนาพานิช, 2514) และ เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์ "อาชีพรับราชการกับการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" วารสาร พัฒนบริหารศาสตร์ 10 (ตุลาคม 2513) : 647-666.

⁴"โค้งอันตรายรัฐบาลใหม่ ขาดเบรมถาบ้านเมืองจะวิกฤต" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 35 (7-13 สิงหาคม 2531) : 4-5.

พบว่า พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งได้รับการต่อต้านมาตั้งแต่การหาเสียงเลือกตั้ง แสดงท่าทีว่าจะไม่ยอมรับ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ให้กลับมาสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก⁵ ตลอดจนทหารก็ได้วางตัวเป็นกลางในการทำหน้าที่ให้การเลือกตั้งผ่านพ้นไปด้วยดี⁶ และพลังขับจากนักวิชาการกลุ่ม 99 ที่ ถวายฎีกาต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช⁷ ที่คัดค้านไม่ยอมต่อการก้าวขึ้นมาใช้อำนาจของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ อีก ดังข้อความคัดค้านของอาจารย์ชัยอนันต์ สมุทวณิช ที่กล่าวว่า " ผมอดทนมา 8 ปี แล้วอยากจะเตือนสติ ข้าราชการทั้งหลาย ไม่ว่าทหาร ตำรวจ หรือพลเรือน ว่าตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น กฎหมายระบุไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและระบบราชการนั้นมียุ และ มีไว้เพื่อปฏิบัติราชการ มิได้มีไว้เป็นเครื่องมือในการผลิตบารมี "⁸ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จึงไม่ได้มาเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลอีกต่อไป พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ จึงได้ขึ้นมาเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลโดยมีพรรคต่าง ๆ มาร่วมด้วยอีก 5 พรรค คือ พรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปไตย พรรคราษฎร พรรคมวลชน

⁵พรรคการเมืองที่ดำเนินนโยบายหาเสียงแบบไม่ยอมรับ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกมีดังนี้ คือ พรรคประชากรไทย พรรคประชาธิปไตย พรรคมวลชน พังทศบุรีราศรัย นายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย และ เทพคาบราศรัยของ นายพิชัย รัตตกุล พรรคประชาธิปไตย และ เทพคาบราศรัยของ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลชน

⁶จัดจากตั้งรัฐบาล " กองทัพวางตัวเป็นกลางจริงหรือ ", สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 35 (31 กรกฎาคม - 6 สิงหาคม 2531) : 8 และ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ "สังคมประชาธิปไตยสังคมอุดมคติในอนาคต" มติชนสุดสัปดาห์ 8 (24 เมษายน 2531):10-11"บึกจิว นักวิชาการ" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 35 (19-25 มิถุนายน 2531):6-7.

⁷"เปรมยั้งอยู่นานยิ่งโตคนเดียว", มติชนสุดสัปดาห์ 8 (12 มิถุนายน 2531) : 12 , "กระแสน้ำเอาเปรมวิปริตแห่งวิกฤตของการเมืองปัจจุบัน" มติชนสุดสัปดาห์ 8 (29 พฤษภาคม 2531) 5, 44.

⁸"จตุตถะระบบและชบวนการผลิตเบรมบารมี", ผู้จัดการ (23-29 พฤษภาคม 2531) และ ล่าลายเข็นโล่เบรม ยุทธการผ่าทางตัน ยุค "ปราชญ์วิกฤติ" มติชนสุดสัปดาห์ 8 (29 พฤษภาคม 2531) : 7-8.

และ พรรคสหประชาชาติไทย ได้จัดตั้งรัฐบาลประกอบด้วยคณะรัฐมนตรี จำนวน 45 นาย โดยได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ประกาศให้จัดตั้งรัฐบาลขึ้น เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2531⁹ นับเป็นการเมืองก้าวใหม่ของเมืองไทย ตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2521 เป็นต้นมา ที่นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้สูงสุดของฝ่ายบริหาร ได้ผ่านกระบวนการเลือกตั้งจากประชาชน คณะรัฐมนตรีชุดนี้จึงถือว่าเป็นชุดแรกในรอบ 12 ปี ที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด นอกจากนั้นในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลได้มีมติตั้งแต่แรกที่จะยึดถือนโยบายให้ถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทางวิทยุกระจายเสียง¹⁰ อันจะยังผลให้ประชาชนจะได้ทราบการบริหารงานของรัฐบาลทุกชั้นตอนและอีกด้านหนึ่ง เป็นผลดีทางอ้อมเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนหันมาสนใจทางการเมืองมากขึ้น

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้แถลงนโยบายด้านการเมือง นโยบายเศรษฐกิจ และนโยบายสังคม ซึ่งสามารถสรุปย่อ ๆ ได้ดังนี้

นโยบายทางการเมือง

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่ง สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มุ่งเน้นส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทพรรคการเมือง รวมทั้ง ปรับปรุงกระจายอำนาจการปกครองสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

⁹คณะรัฐมนตรีจำนวน 45 คนนี้ พรรคการเมืองต่าง ๆ ก็ได้จัดสรรปันส่วนกัน ดังนี้ พรรคชาติไทย ได้คุมกระทรวงสำคัญ เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม พรรคกิจสังคม ได้คุม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ พรรคประชาธิปไตย ได้คุม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระจายละเอียดจาก "ประกาศตั้งคณะรัฐมนตรี" สยามจดหมายเหตุ 13 (12-18 สิงหาคม 2531) : 897-891.

¹⁰"ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี" สยามจดหมายเหตุ 13 (12-18 สิงหาคม 2531):904

นโยบายเศรษฐกิจ

รัฐบาลพยายามที่จะพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวเข้าสู่ประเทศอุตสาหกรรมในเบื้องต้นโดยรัฐบาลได้วางเป้าหมายนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับทางด้านเศรษฐกิจดังนี้ คือ

การกระจายรายได้สู่ชนบท จะเน้นนโยบายในเรื่องการกระจายรายได้ไปสู่ชนบท โดยจะดำเนินการตามแนวทางสานต่อจากรัฐบาลชุดก่อน ทั้งนี้ อาจจะมีการปรับปรุงให้เกิดความกระชับยิ่งขึ้น

การแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน ที่สำคัญมีอยู่ 2 ประการคือ ประการที่ 1 ปัญหาค่าจ้างขั้นต่ำที่จะต้องพิจารณาแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของคนงานที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องค่าครองชีพ และ ประการที่ 2 ต้องพยายามทำให้นายจ้างและลูกจ้างมีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

การขยายตลาดการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านจะดำเนินการนโยบายเพื่อให้ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เวียดนาม และ เขมร เป็นตลาดการค้าของไทยต่อไป ไม่ใช่นามรบ สำหรับปัญหาที่กัมพูชาในขณะนี้ก็มี การถอนทหารออกไปแล้ว ทำให้เชื่อว่าคงจะไม่มีปัญหาด้านการค้าชายแดน ซึ่งรัฐบาลจะสนับสนุนให้มีการค้าขายกันให้มากขึ้นในโอกาสต่อไป โดยจะ เปลี่ยนนามรบให้เป็นสนามการค้า นโยบายเศรษฐกิจนี้ การเมือง ใช้กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจที่สมดุลทั้งภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

นโยบายสังคม

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างความยุติธรรมทางสังคมและ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในด้านทางการศึกษา การพัฒนาสุขภาพอนามัย และการให้หลักประกันความมั่นคงในชีวิต ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีศีลธรรม ค่านิยมที่ถูกต้อง วัฒนธรรมและ เอกลักษณ์ของชาติ เป็นต้น

รัฐบาลได้แถลงนโยบาย ให้สภาผู้แทนราษฎรรับทราบในหลักการ และ มีการอภิปราย
 นโยบายในข้อที่ยังไม่ชัดเจน โดยพรรคการเมืองฝ่ายค้านไม่มีสิทธิที่จะ ไม่ไว้วางใจรัฐบาล เพราะ
 ตามหลักการรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2521 ไม่ได้ระบุดังการไม่ไว้วางใจรัฐบาลในวันแถลง
 นโยบายของรัฐบาล

การรวมพลังทางการเมืองของพรรคฝ่ายค้าน พรรคฝ่ายรัฐบาล มีทั้งหมด 6 พรรค
 ที่เหลือเป็นพรรคฝ่ายค้านหมด 11 พรรค แต่พรรคการเมือง 4 พรรค คือ พรรคก้าวหน้า
 พรรครวมไทย พรรคกิจประชาคม และ พรรคประชาชน มีความคิดที่จะรวมพรรคโดยมีการ
 ลงนามให้สัตยาบัน ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2532 ตอนแรกนั้นจะใช้ชื่อ พรรคประชาชนชาติ¹¹
 แต่ต่อมากายหลังที่ศาลได้มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง 3 พรรค คือ พรรคก้าวหน้า พรรคประชาชน
 พรรคกิจประชาคม แล้วเหลือพรรครวมไทยก็เลยเปลี่ยนมาใช้พรรคเป็นพรรคเอกภาพ เมื่อวันที่ 27
 มีนาคม 2536¹² ทั้งนี้มีนายณรงค์ วงศ์วรรณ เป็นหัวหน้าพรรคและประธานกรรมการบริหารพรรค
 นายเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรม์ เป็นเลขาธิการพรรค นายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นประธานสมัชชาพรรค
 นายบุญชู โรจนเสถียร เป็นประธานกรรมการนโยบายพรรค นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ เป็นประธาน
 ที่ปรึกษาพรรค และนายปิยะฉัตร วัชรการณ¹³ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากพรรคประชาชน
 จำนวน 8 คน นำโดย พล.อ.หาญ สีสานนท์ เข้าสังกัดพรรคชาติไทย¹⁴

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹รัฐสภา", สารสนเทศ 3 (กุมภาพันธ์ 2532) : 139.

¹²"การเมืองการปกครอง", สารสนเทศ 3 (5 พฤษภาคม 2532) : 504.

¹³สยามจดหมายเหตุ , 11 (7-13 กรกฎาคม 2532) : 761.

¹⁴"สัมภาษณ์พิเศษ พล.อ.หาญ สีสานนท์" สยามรัฐ 39 (22 เมษายน 2532 :

3.) และ "การเมืองการปกครอง" สารสนเทศ 3 (5 พฤษภาคม 2532) : 504.

การเปิดอภิปรายทั่วไปบนสมัชชาแห่งชาติ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ครั้งที่ 1

ภายหลังที่รัฐบาลของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ดำเนินการบริหารประเทศตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2531¹⁵ รัฐบาลได้บริหารงานในช่วงปีแรกนั้น สมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านก็ได้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย คือ นายสันติ ชัยวีริตนะ ซึ่งสังกัดพรรคกิจสังคม เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2531¹⁶ โดยมีสาระสำคัญในญัตติตั้งกล่าว ที่กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้านยกมากล่าวหา นายสันติ ครั้งนี้ คือ นายสันติ ชัยวีริตนะ ได้กระทำการในสิ่งที่รัฐมนตรีไม่พึงประพฤติก่อให้เกิดใช้สถานที่ตนดำรงอยู่ดำเนินการให้มีการนำเอาเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการ คือ เจ้าหน้าที่จากกรมโยธาธิการ และ เอาทรัพย์สินของทางราชการประกอบด้วยเครื่องมือชุดเจาะน้ำบาดาล และ วัสดุทั้งหลายที่ใช้เพื่อการนั้นของทางราชการ มาดำเนินการเจาะบ่อบาดาลบริเวณพื้นที่หน้าบ้านของรัฐมนตรีเอง ซึ่งบ้านดังกล่าวตั้งอยู่ใน หมู่บ้านเฉลิมสุขนิเวศน์ ถนนลาดปลาเค้า ตำบลจระเข้บัว อำเภอบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จากพฤติกรรมดังกล่าวมาข้างต้น นายสันติ ชัยวีริตนะ มีความประพฤติไม่เหมาะสมที่จะให้บริหารราชการแผ่นดินต่อไป¹⁷ จากการเปิดอภิปรายครั้งนี้ ได้มีผู้ลงมติให้ความไว้วางใจ 206 เสียง และ ไม่ไว้วางใจ 142 เสียง¹⁸ ซึ่งการเปิดอภิปรายครั้งนี้ไม่มีผลกระทบบาด ๗ ต่อรัฐบาลเลย เพราะ รัฐบาลเพิ่งจะบริหารประเทศไปแค่ระยะเวลาเพียงแค่ 3 เดือนเศษเท่านั้น

¹⁵"นโยบายของรัฐบาล" สยามจดหมายเหตุ 13 (1-8 กันยายน 2531): 953-954 และ "นโยบายของรัฐบาล" สยามจดหมายเหตุ 13 (9-15 กันยายน 2531):1011-1012

¹⁶"ญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ สันติ ชัยวีริตนะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 35 (16-22 ตุลาคม 2531): 6.

¹⁷"นายสันติ บั้มก๊าช-บ่อบาดาล", สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ , 35 (23 - 29 ตุลาคม 2531 : 10-11.

¹⁸"ศึกสายเลือดอันแสบ" , สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ , 35 (30 ตุลาคม - 5 พฤศจิกายน 2531) : 8.

ภายหลังจากการเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ครั้งที่ 1 สิ้นสุดลง รัฐบาลก็ได้ดำเนินการบริหารประเทศและพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งนโยบายทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สำเร็จผลมากที่สุด ดังปรากฏภาพรวมของการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ฉบับที่ 6 มีอัตราความเจริญก้าวหน้าถึงร้อยละ 10.5 ในปี พ.ศ.2531-พ.ศ.2532 มีอัตราความเจริญก้าวหน้า ร้อยละ 11.7 ต่อปี

การพัฒนาทางการเมืองในสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

ในสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ออกกฎหมายสำคัญหลายฉบับ อันเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญแก่ประชาชน และอีกด้านหนึ่ง เป็นการแสวงหาความสนับสนุนจากประชาชนด้วย มีกฎหมายสำคัญที่ได้การแก้ไขปรับปรุงใหม่ คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2521 ในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ได้แก้ไข มาตรา 75 และ มาตรา 144 ในมาตรา 75 นั้น แก้ไขให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา ในมาตรา 144 แก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็น "ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลม"¹⁹

สำหรับกฎหมายอื่น ๆ ที่สำคัญ คือ ร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือโอนที่ดินให้หน่วยราชการต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ธรณีสงฆ์ พระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติ เป็นต้น ร่างพระราชบัญญัติลักษณะนี้มีทั้งหมด 29 ฉบับ

¹⁹"การเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน", รัฐสภาสาร 35 (ธันวาคม 2530), หน้า 57. และ "พรรคฝ่ายค้าน", สารสนเทศ 3 (6 มิถุนายน 2535), หน้า 100/626.

การพัฒนาทางเศรษฐกิจในสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การประกาศนโยบาย เปลี่ยนสนาปรบให้เป็นสนาปรบการค้า²⁰ ซึ่งเท่ากับว่าใช้เศรษฐกิจนการทหาร²¹ ความสำเร็จของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ในด้านการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้ขยายตัวใน อัตราสูงเกินกว่าเป้าหมายที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ฉบับที่ 6 กำหนดไว้มาก ในช่วง 3 ปีแรก คือ ระหว่างปี 2530 - 2532 ได้ประสบผลสำเร็จเกินกว่าเป้าหมายที่คาดไว้มาก กล่าวคือ การ ขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีอัตราสูงเฉลี่ยถึงร้อยละ 11.7 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าเป้าหมาย อัตราร้อยละ 5 ต่อปีที่กำหนดไว้ในแผนฯ การที่อัตราเศรษฐกิจของไทยขยายตัวอย่างมาก ในเชิง เปรียบเทียบการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจติดอันดับแนวหน้าของโลกทีเดียว ทั้งนี้ เพราะมีนักลงทุน ต่างชาติเบนเข็มมาลงทุนในประเทศไทยอย่างมากมายหลายโครงการ เช่น โครงการอีสต์เทิร์น ซีบอร์ด โครงการเซาเทิร์นซีบอร์ด โครงการพัฒนาเมืองแฝดที่เชียงใหม่และชลบุรี โครงการ รถไฟฟ้า²²

การเปิดอภิปรายทั่วไปในสมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ครั้งที่ 2

หลังจากนั้นก็มาเปิดอภิปรายทั่วไปครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2532 เพราะ ตามมติของ รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2521 นั้น พรรคการเมืองฝ่ายค้านสามารถกระทการเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล ได้เพียง 1 ครั้งต่อสมัยประชุมเท่านั้น การเปิดอภิปรายทั่วไป

²⁰ทิศทางเศรษฐกิจไทยในทัศนะนายกรัฐมนตรี" กรุงเทพธุรกิจ (ธันวาคม 2532): หน้า 45.

²¹"ชาติชาย ฝ่าขวากหนามแรงเหวี่ยง ธุรกิจการเมือง โนปร็อบเพลม" สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ 36 (25 กันยายน 2532) : หน้า 41.

²²"เร่งส่งเสริมการส่งออก เพื่อลดปัญหาการขาดดุลการค้า" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 39 (27 กันยายน 2535) : หน้า 24-35.

เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2531 ถือเป็นสถิติที่สร้างประวัติศาสตร์ในทาง
การเมืองไว้ พอจะสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. เป็นการเปิดอภิปรายที่อยู่าระเบียบ ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร พลัดกันทำหน้าที่ในการควบคุมการประชุมและคอยคุมเกมด้วยความเรียบร้อย
2. การอภิปรายครั้งนี้เป็นการอภิปรายที่มีประชาชนให้ความสนใจมาก และใช้เวลาใน
การอภิปรายยาวนานถึง 3 วัน 2 คืน
3. ในการเสนอญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปแทบทุกครั้ง สมาชิกสภาผู้แทนมักจะเสนอขอให้
รัฐบาลได้กระจายข่าวทางวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงการอภิปรายกันในที่
ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่รัฐบาลก็ไม่ยินยอมให้ออกอากาศโดยอ้างเหตุผลว่าไม่มีความจำเป็น
ซึ่งเป็นเหตุผลทางการเมืองของรัฐบาลในชุดก่อน ๆ นั้นขึ้นมากล่าวอ้าง แต่การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ
รัฐมนตรีในครั้งนี้มีมีการถ่ายทอดสดในช่วงเวลาดังกล่าว จากอดีตที่ผ่านมามาตลอดสมัยรัฐบาล
พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ไม่มีการถ่ายทอดเสียงวิทยุและโทรทัศน์ การถ่ายทอดครั้งนี้ ได้ทำให้
ประชาชนสามารถทราบได้ว่า ผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรีได้แสดงบทบาทหน้าที่ตลอดจนมีนิสัยส่วนตัว
เป็นอย่างไร

หากมีการถ่ายทอดโทรทัศน์ในการประชุมวาระสำคัญ ๆ ต่อไปเป็นระยะ ๆ ได้แล้ว จะ
ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก เพราะ
ภาพที่ปรากฏแก่สายตา จะทำให้ประชาชนได้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ในการลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งครั้งต่อไปได้อย่างถูกต้อง ผู้แทนหรือรัฐมนตรีคนใดกล่าวเท็จ สุกภาพอ่อนน้อม หรือกิริยา
มารยาทอย่างไร รวมทั้งเบื้องหน้าเบื้องหลังในการปฏิบัติหน้าที่ จะไม่สามารถหนีพ้นสายตาหรือ
การเฝ้าติดตามดูของประชาชนไปได้

คุณประโยชน์ของการถ่ายทอดสดในลักษณะดังกล่าว จึงเป็นการเปิดหูเปิดตาเปิดความ
คิด และปิดหนทางอำพรางพฤติกรรมไม่สุจริตของผู้แทนบางชนได้ผลอย่างดีมาก ขณะเดียวกันก็เป็น
การกระตุ้นเตือนสร้างความสำนึกให้กับประชาชนเข้าสู่ระบบการเมืองได้โดยทางอ้อม

4. พรรคฝ่ายค้าน มีบทบาททางการเมืองสูงมากในการแสวงหาข้อมูลหลักฐาน การวางลำดับขั้นตอน การนำเสนอการอภิปรายและการจัดผู้อภิปราย การแสดงเหตุผลและการกำกับควบคุมการดำเนินการอภิปรายให้อยู่ในกรอบมารยาทที่ดีพอสมควร ที่ลึกซึ้งมากก็คือ การวางประเด็นของเรื่อง เพื่อก่อแนวร่วมทางความคิดจากพรรคพลังธรรมและพรรคร่วมรัฐบาลบางกลุ่ม

การเสนอผู้คดีเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน

การเสนอผู้คดีเพื่อเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้ร่วมรัฐบาล นำโดยหัวหน้าพรรคเอกภาพซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านที่รวมพลังมาจากพรรคฝ่ายค้านด้วยกัน 3 พรรค ได้เป็นผู้ยื่นผู้คดีครั้งนี้²³ ก่อนหน้าที่จะมีการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจครั้งนี้ พรรคฝ่ายค้านด้วยกันเองก็ยังมีแตกแยก กล่าวคือ ในช่วงที่มีการดำเนินการเพื่อหาข้อมูลการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจอยู่นั้น พรรคฝ่ายค้านมีความคิดแตกต่างกันเป็น 2 ฝ่าย คือ พรรคการเมืองฝ่ายค้านส่วนหนึ่ง คือ พรรคประชากรไทย ซึ่งนำโดย นายสมักร สุนทรเวช ต้องการที่เปิดอภิปรายทั่วไปให้มีการชกพอกการบริหารงานรัฐมนตรีถึง 11 คน แต่พรรคการเมืองฝ่ายค้านอีกกลุ่มหนึ่ง คือ พรรคเอกภาพ ซึ่งมีนายณรงค์ วงศ์วรรณ เป็นแกนนำ มีความต้องการที่จะเปิดอภิปรายทั่วไป รัฐมนตรีทั้งหมดเพียงแค่ 4 คนเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้พรรคประชากรไทยพยายามต่อรองไม่ให้มีการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง แต่ความพยายามของ นายสมักร สุนทรเวช ต้องล้มเหลวเมื่อพรรคเอกภาพไม่ยินยอมโดยระบุว่า ไม่มีเหตุผลเพียงพอ ซึ่งต่อมาพรรคฝ่ายค้านได้ประชุมเป็นครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2532 ปรากฏว่า พรรคเอกภาพยืนยันกรานที่จะอภิปรายไม่ไว้วางใจ 4 รัฐมนตรีเท่านั้น เป็นผลทำให้ นายสมักร สุนทรเวช ประกาศไม่ยอมเซ็นชื่อในผู้คดีไม่ไว้วางใจ ทำให้หัวหน้า

²³พรรคฝ่ายค้านส่วนหนึ่งได้รวมตัวกัน คือ พรรครวมไทย พรรคกิจประชาคม พรรคประชาชน พรรคก้าวหน้า ได้รวมตัวกันเป็นพรรคเอกภาพ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยสังกัดพรรคประชาชน 9 คน ได้ย้ายเข้าไปสังกัดพรรคชาติไทย ดูรายละเอียดจาก "เสกียรภาพชาติชาย" มติชนสุดสัปดาห์ 9 (2 กรกฎาคม 2532) : 6-7.

พรรคเสรีนิยม พรรคพลังสังคมประชาธิปไตย และ พรรคพลังธรรม ถอนตัวตามไปด้วย โดยอ้างว่า ผู้ที่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจไม่เป็นไปตามที่พรรคตัวเองต้องการ²⁴ กว่าจะมีการยื่นเสนอญัตติได้นั้น ทำให้เกิดความล่าช้า และ มีความแตกแยกกันเองในพรรคฝ่ายค้าน โดยมีพรรคเอกภาพ และ พรรควงชนชาวไทย เท่านั้น ที่ร่วมลงชื่อในการเสนอญัตติครั้งนี้ พรรคฝ่ายค้านมีทั้งหมด 124 คน ยังมีการแบ่งแยกกันน้อยลงไปอีก ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลมีจำนวนทั้งหมด 219 ถึงแม้ว่าการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลครั้งนี้ จะมีเพียง พรรคเอกภาพ และ พรรควงชนชาวไทย รวม 2 พรรคเท่านั้น แต่ทั้งสองพรรคได้พยายามทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการเตรียมเอกสาร หลักฐาน เพื่อมาอธิบายต่อสภาผู้แทนราษฎร และ ชี้แจงการบริหารงานที่บกพร่องของ 4 รัฐมนตรี

สาเหตุและเนื้อหาสาระของการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ฝ่ายค้านได้เสนอญัตติ กล่าวว่า มีรัฐมนตรี 4 คนในรัฐบาลชุดนี้ บริหารราชการแผ่นดินโดยไร้ประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่องานและกระทบกระเทือนต่อประโยชน์สุขของประชาชน รัฐมนตรีทั้ง 4 คือ นายสุบิน ปิ่นขยัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์, ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, นายประจวบ ไชยสาส์น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

ประเด็นอภิปรายที่เกี่ยวกับกระทรวงพาณิชย์ นายสุบิน ปิ่นขยัน คือ การบริหารมีส่วนทำให้สินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพราคาสูงขึ้น แม้จะเป็นสินค้าที่มีการควบคุมราคาและเป็นสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ กระทรวงพาณิชย์ไม่สามารถหาตลาดต่างประเทศให้แก่สินค้าเกษตรกรรม จึงทำให้ราคาตกต่ำ บ่อยครั้งมีการทุจริตเกี่ยวกับโควต้ามันสำปะหลังที่ส่งไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศประชาคมยุโรป ราคามันสำปะหลังจึงตกต่ำ

²⁴"เปิดอภิปราย 4 รัฐมนตรี", มติชนสุดสัปดาห์ 9 (9 กรกฎาคม 2532) : 10.

ประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับการบริหารงานของ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดฉากอภิปรายนานนับชั่วโมง เกี่ยวกับปัญหาขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) โดยลำดับเหตุการณ์ ตั้งแต่ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง เข้ารับงานปรากฏว่า รายได้ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยลดลงเกือบถึงเดือนละ 10 ล้านบาท²⁵ พร้อมทั้งแฉเงื่อนไขเกี่ยวกับการทำให้บริษัทผลิตเต็ลค็อกเข้ามาโฆษณาในช่วงข่าว และการสั่งยกเลิกสัญญาอย่างน่าสงสัย รวมทั้งแฉปัญหาการทาสัญญาอยู่กับบริษัทบางกอกเอนเตอร์เทนเมนต์ซึ่งส่อไปในทางทุจริต

การอภิปรายกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน นายประจวบ ไชยสาส์น ได้แก่ เรื่อง ค.สั่งปลดคณะกรรมการบริหารสถาบันวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย การสนับสนุนจัดตลาดอิเล็กทรอนิกส์ และการอนุมัติใช้อาหารฉายรังสี เป็นการกระทำอันไม่ถูกต้อง

การอภิปรายเกี่ยวกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ เกี่ยวกับ การยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศว่าทำให้ป่าไม้ถูกทำลายมากยิ่งขึ้น ไม่มีการกำหนดมาตรการแก้ไข ผลเนื่องมาจากการยกเลิกสัมปทาน โดย นายบุญชู โรจนเสถียร ได้อธิบายโดยให้ข้อมูล และหลักฐานประกอบว่า จากการสำรวจเรื่องป่าไม้ได้ออกสำรวจด้วยเครื่องบิน ตามปกติแล้วรับรายงานว่าเมื่อเปรียบเทียบสภาพป่า ระหว่างปี 2531 กับ ปี 2532 ในช่วงเดียวกัน คือ ช่วงเดือนมกราคม ถึง เดือนพฤษภาคม ปรากฏชัดเจนว่าป่าถูกบุกรุกถากถางเพิ่มขึ้นถึง 46.51% แล้วยังพบว่าเนื้อที่ถูกทำลายเป็นจำนวน 54.6% พบว่ามีแหล่งที่ลึกลอบตัดฟันและแปรรูปไม้เพิ่มขึ้นถึง 92.18%

²⁵อภิปราย "ไม่ไว้วางใจ" ชาตินไทย เบี้ยว บชบ. ร้าวลึก ชาตินชาย 1" มติชนสุดสัปดาห์ 9 (30 กรกฎาคม 2532) : 10.

กรณีเรื่องปุ๋ยที่สั่งจากต่างประเทศมาขายให้แก่เกษตรกรราคาสูงกว่าเดิม ปุ๋ยขาดแคลน
สร้างความเดือดร้อน วิธีการซื้อปุ๋ยจากบริษัทพวกห้องโดยไม่ต้องประมูล พล.ต.สนั่น
ชจรประศาสน์ ได้ซื้อปุ๋ยจาก บริษัทเกษตรรุ่งเรือง บริษัทเดียวจำนวน 3 แสนตัน และ ขั้นตอน
วิธีดำเนินการส่งมอบปุ๋ยนั้น บ่งชี้ไปแนวทางที่ไม่ได้เป็นวิธีการที่ซื้อขายแบบแรงดันจริง²⁶

การเปิดอภิปรายของสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 2 วัน 2 คืน
(19-20 กรกฎาคม 2532) ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้ประชุมลงมติด่วนวันรุ่งขึ้น (21
กรกฎาคม 2532) เวลา 10.30 น.

ผลการลงมติคะแนนเสียง ว่าง่วงใจ-ไม่ว่าง่วงใจ และงดออกเสียง (คูตารางที่ 1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁶บุญชู "พื้งนำเสื่อมาสพิลิก โททกหังเพ" สยามรัฐ 40 (21 กรกฎาคม 2532)

ตารางที่ 1 คะแนนผู้ตัดข้อเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ เมื่อวันที่ 19-20
กรกฎาคม 2532²⁷

รัฐมนตรี	ไว้วางใจ	ไม่ไว้วางใจ	งดออกเสียง
1. สubin บินชยัน	208	70	48
2. เฉลิม อยู่บำรุง	210	90	26
3. สนั่น ขจรประศาสน์	186	89	51
4. ประจวบ ไชยสาส์น	205	88	33

- หมายเหตุ : 1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนทั้งสิ้น 357 คน เข้าประชุม 326 คน
ขาดประชุม 31 คน
2. พรรคฝ่ายค้านที่ยื่นญัตติ พรรคเอกภาพ 62 คน พรรคบางชนชาวไทย
17 คน แต่ลงนามเพียง 78 คน ขาด ร.ต.สุพจน์ ตั้งตระกูล
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพชรบูรณ์ 1 คน
3. พรรครัฐบาลประกอบด้วย พรรคชาติไทย 96 พรรคกิจสังคม 54
พรรคประชาธิปัตย์ 48 พรรคราษฎร 21 พรรคสหประชาชาติไทย 5
พรรคมวลชน 5 รวม 229 เสียง

²⁷"สัปดาห์ปริทัศน์" , สตรีสาร , 42 (6 สิงหาคม 2532) : 32-34 , และ
"ทีเล่น-ทีจริง". สยามรัฐ 40 (24 กรกฎาคม 2532) : 8.

ผลปรากฏว่าคะแนนที่ออกมานั้น แม้รัฐบาลได้รับความไว้วางใจให้บริหารประเทศต่อไป ด้วยคะแนนที่เป็นกลุ่มก้อนเหนือกว่าตามธรรมดา และ ท้าให้ฝ่ายค้านผิดหวัง แต่การทํานานของ พรรคฝ่ายค้านทั้ง 2 พรรค ครั้งนี้ กลับได้รับความนิยมนกย่องจากประชาชน จากข้อมูลและ เหตุผล ที่ฝ่ายค้านเสนอกับความไม่แจ่มแจ้งในการชี้แจงของรัฐมนตรีผู้ถูกอภิปรายบางคนจนก่อให้เกิดความ เคลือบแคลงสงสัย และจดจำเอาไว้ตรวจสอบต่อไป

เมื่อหันมาสำรวจคะแนนเสียงจากภาพรวม ท้าให้เห็นว่า คะแนนไว้วางใจยังแสดงออก ถึงความไม่พร้อมเพียงจริงของฝ่ายรัฐบาล คะแนนไม่ไว้วางใจยังมีความกว้างไกลระหว่าง 70, 90, 89 และ 88 คะแนน คะแนนไม่ออกเสียงจากการไม่อยู่ในที่ประชุมหรืออยู่แต่ งดออกเสียง ท้าให้น่าสังเกตถึงความไม่เชื่อถือ ความลังเล ไม่แน่วใจ หรือการยังท้าเกียรติก้นโดยมารยาททาง การเมือง

เมื่อวิเคราะห์จากตัวเลข ถึงผลจากการนั้นจะเห็นว่า

นายสุบิน ปิ่นขยัน ได้รับความไว้วางใจเป็นอันดับ 2 (208 คะแนน) และไม่ไว้วางใจ น้อยที่สุดเป็นอันดับ 1 (70 คะแนน) แสดงว่าเป็นบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือมากที่สุดและสุภาพที่สุด

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ได้รับความไว้วางใจสูงสุดเป็นอันดับ 1 (210 คะแนน) แต่ ได้รับความไม่ไว้วางใจมากเป็นอันดับ 2 (89 คะแนน) ผลจากคะแนนเสียงเช่นนี้แสดงว่าเป็น ผู้ที่ขาดความเชื่อถือมากที่สุด ในจำนวน 4 คนที่ถูกอภิปราย

นายประจวบ ไชยสาส์น ได้รับความไว้วางใจมากเป็นอันดับ 3 (205 คะแนน) และ ไม่ไว้วางใจมากเป็นอันดับ 3 (88 คะแนน) แสดงว่า ยังได้รับความเชื่อถือน้อย 28

28 พล.อ.สิทธิ จิระโรจน์, "เรื่องธรรมดาที่สำคัญ" มติชน 12 (28 กรกฎาคม 2532)

ผลกระทบที่มีต่อรัฐบาลในการลงมติ จากการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

หลังจากผลการลงมติการเปิดอภิปรายได้สิ้นสุดลงไปแล้ว แต่เรื่องราวของการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนั้นยังไม่สิ้นสุด มีผลกระทบต่อพรรคการเมือง เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงคะแนนของ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ 186 เสียง ไม่ไว้วางใจ 89 เสียง งดออกเสียง 51 เสียง เนื่องจากการตอบคำถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซักฟอกไม่แจ่มแจ้ง กรณีเรื่องการสั่งซื้อปุ๋ย 3 แสนตัน และกรณีการมีบ้านพักอันกว้างใหญ่ไพศาล²⁹ นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุอื่นที่เป็นประเด็นปัญหาก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลด้วยกัน มีชีพพรรคชาติไทยพรรคเดียวเท่านั้นที่ไม่ยกมือ แต่ยังมีพรรคกิจสังคมและพรรคราษฎรอีกด้วย³⁰ รวมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด มีจำนวน 30 คน ซึ่งมาจาก 3 พรรคดังกล่าว³¹ พรรคประชาธิปไตยเหมือนจะไม่พอใจในเหตุที่เกิดขึ้น เพราะถือว่า ตนถูกพรรคร่วมรัฐบาลด้วยกันหักหลัง เพราะได้ทำความตกลงกันแล้วว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคร่วมรัฐบาลทุกพรรคจะต้องออกเสียง แสดงความไว้วางใจรัฐมนตรีทั้ง 4 คนที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจครั้งนี้ แต่ในขณะที่พรรคประชาธิปไตยปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นอย่างเคร่งครัด พรรคร่วมรัฐบาลอื่นกลับไม่ยอมปฏิบัติตาม ดังนั้น สมาชิกในสังกัดพรรคประชาธิปไตย บางคนจึงเสนอขอให้พรรคพิจารณาบทบาทหรือท่าทีของพรรคเสียใหม่ว่าสมควรจะร่วมรัฐบาลต่อไปหรือไม่ หากแต่เสียงส่วนใหญ่มองไม่เห็นด้วย เพราะเชื่อว่าเป็นการกระทำของสมาชิกสังกัดพรรคร่วมรัฐบาลบางคนที่ไม่พอใจ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ เป็นการส่วนตัวเท่านั้น³² ได้กล่าวว่า มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

²⁹"ซักฟอก 4 รัฐมนตรี , มติไม่ไว้วางใจอภัยศ" , แนวหน้า 10 (22 กรกฎาคม 2532) น.1 บชบ.

³⁰"บชบ. โคนแท่งข้างหลัง แต่ก็ทนได้-ไม่มีปัญหา" , สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 36 (30 กรกฎาคม 2530) : 5.

³¹รายชื่อทั้ง 30 คน จากพรรคชาติไทย 13 คน พรรคกิจสังคม 12 คน พรรคราษฎร 4 คน ดูรายละเอียดจากสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 36 (30 กรกฎาคม 2530) : 5-6.

³²"มติไว้วางใจ 4 รัฐมนตรี", สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 36 (30 กรกฎาคม 2532):2

ภาคอีสาน สังกัดพรรคกิจสังคม ได้ติดต่อขอเงินจาก นายเจริญ คันธวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวนเงิน 5 ล้านบาท³³ แต่ไม่มีหลักฐานชัดเจน ปัญหาดังกล่าวยุติลงได้ เมื่อนายกรัฐมนตรีเรียกสมาชิกคู่อริเหล่านี้มาปรับความเข้าใจ ซึ่งก็กระทำได้เป็นผลสำเร็จ

สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงก่อนที่จะมีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีชุดที่ 1³⁴

สถานการณ์ทางการเมืองภายหลังจากที่มีการเปิดอภิปราย พรรคการเมืองฝ่ายค้าน ถึงแม้จะเปิดการรุกรทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรได้สำเร็จอย่างงดงาม เพราะประชาชนเฝ้าสนใจติดตามดูแลควบคุมรัฐบาลอย่างใกล้ชิดด้วยตลอดมา แม้ว่าภายหลังจากการเปิดอภิปรายทั่วไปได้สิ้นสุดลงไปแล้วก็ตาม แต่ประชาชนก็ยังให้ความสนใจต่อการเมือง ส่วนประเด็นที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านได้พยายามตรวจสอบรัฐบาลต่อไปผ่านทางสื่อมวลชนหนักที่สุด ก็คือ ปัญหาการคอร์รัปชัน โดยพรรคเอกภาพได้ออกมาเคลื่อนไหวที่จะขอเปิดสภามัยวิสามัญให้ได้ แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้สำเร็จ³⁵ ซึ่งปัญหาการคอร์รัปชันนี้ทางฝ่ายทหาร คือ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้เป็นอีกผู้หนึ่งที่ต้องเตือนให้รัฐบาลแก้ปัญหาให้โดยเร่งด่วน ดังกล่าวที่ว่า " ทหารจะหนุนรัฐบาลเฉพาะ เรื่องที่มีความถูกต้องชอบธรรม และเป็นประโยชน์ต่อชาติและประชาชนเท่านั้น "

³³"ชวนแลเหลงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหาประโยชน์", สยามรัฐ 40 (26กรกฎาคม 2532) : 1 , 15.

³⁴การปรับปรุงคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 1 รัฐบาลชุด พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ทำการปรับปรุง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2533

³⁵การเปิดสภามัยวิสามัญได้นั้นจะต้องมีเสียงสนับสนุนถึง 208 เสียง คือ จะต้องมียเสียงสนับสนุนถึง 1 ใน 3 หรือ 208 เสียง ซึ่งพรรคเอกภาพมีเสียงสนับสนุน 62 เสียงเท่านั้น จึงไม่สามารถกระทำได้สำเร็จ ดูรายละเอียดจาก "ฝ่ายค้านปล่อยหมัดจี้" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 36 (31 ธันวาคม 2532-6 มกราคม 2533) และ "เปิดอกสมัคร สุนทรเวช" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 36 (24-30 ธันวาคม 2532) : 10-11.

นั่นหมายความว่า หากปัญหาคอร์ปชั่นรุนแรงจนกลายเป็นเงื่อนไขที่รัฐบาลไม่ได้จัดการอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อเรียกร้องของฝ่ายทหาร ฝ่ายทหารเองก็คงไม่สามารถที่จะนิ่งดูตายอยู่ได้อีกต่อไป เพราะถือว่าได้ให้โอกาสรัฐบาลเต็มที่แล้ว³⁶ จากสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลมิได้ถูกแรงบีบจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านด้านเดียว แต่ยังมีแรงบีบจากทหารอีกด้วยที่จะนำไปสู่การปรับปรุงคณะรัฐมนตรี³⁷ ซึ่งถ้าวิเคราะห์ที่กันให้ลึกซึ้งแล้วพรรคการเมืองฝ่ายค้านก็ได้แสดงบทบาทตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ และประเด็นปัญหาหลัก คือ ปัญหาคอร์ปชั่นดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้ก็มีปัญหาเรื่องค่าครองชีพซึ่งเนื่องมาจากปัญหาน้ำมัน สถานการณ์ราคาน้ำมันดิบในขณะนี้พุ่งตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่รัฐบาลยังคงยืนยันรักษาราคาน้ำมันในประเทศอยู่ได้ด้วยการใช้เงินกองทุนน้ำมันไปชดเชย ปัญหาน้ำมันมีผลต่อเนื่องถึงราคาสินค้าอุปโภค บริโภค ที่ได้พุ่งราคาสูงขึ้นจนทำให้ประชาชนต้องเดือดร้อน การค้าส่งออกของไทยต้องต่อสู้ระบบการกีดกันทางการค้าจากมหาอำนาจต่าง ๆ ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบเมื่อปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศเกิดภาวะเงินเฟ้อซึ่งสูงถึงร้อยละ 4-5 และเป็นปัญหาที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านยกขึ้นมาโจมตีรัฐบาล³⁸ รัฐบาลก็ได้พยายามอย่างเต็มความสามารถในการแก้ปัญหาทุกด้าน โดยเฉพาะความขัดแย้งที่มาจากพรรคร่วมรัฐบาล พรรคการเมืองฝ่ายค้าน นายกรัฐมนตรีได้พยายามใช้การเมืองประสานรอยร้าวความขัดแย้งของนักการเมืองต่าง ๆ มาตลอด แต่การประสานรอยร้าวกับฝ่ายทหารนั้นรัฐบาลได้กระทำน้อยมาก ทหารซึ่งนำโดย พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ต้องการให้รัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

³⁶"ปรับ ครม. เมื่อพญาจะเหยียบเมือง" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 36 (31 ธันวาคม 2532 - 6 มกราคม 2533) : 8-9.

³⁷ความขัดแย้งของรัฐบาลชุด พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ มีหลายกรณี เช่น เรื่องยึดรถโม่บាយ เป็นความขัดแย้งระหว่าง ทหาร และ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ดูรายละเอียดจาก "ยึดรถโม่บายรุกฆาต" ฐานเศรษฐกิจ 10 (12-18 พฤศจิกายน 2533):22 และ "กรณีรถโม่บาย युनिค" มติชนสุดสัปดาห์ 11 (11 พฤศจิกายน 2533):15.

³⁸"ระเบิดเวลา 10 ลูก แรงอัดกระแทกรัฐบาลชาติชาย 1" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 36 (13 สิงหาคม 2532) : 10.

ปรับคณะรัฐมนตรี โดยให้ตัดหัวหน้าพรรคมวลชน ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ออกจากคณะรัฐมนตรี³⁹ แต่การปรับปรุงคณะรัฐมนตรีก็ยังมีพรรคมวลชนร่วมรัฐบาลอยู่

การปรับปรุงคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ 1 พรรครัฐบาลประกอบด้วยพรรคการเมือง 7 พรรค คือ พรรคชาติไทย 96 เสียง พรรคกิจสังคม 54 เสียง พรรคประชาธิปัตย์ 48 เสียง พรรคบางชนชาวไทย 17 เสียง พรรคราษฎร 21 เสียง พรรคสหประชาชาติไทย 5 เสียง พรรคมวลชน 5 เสียง รวม 246 เสียง ส่วนพรรคฝ่ายค้านที่เหลือ 111 เสียง มีดังต่อไปนี้ คือ พรรคเอกภาพ 62 เสียง พรรคพลังธรรม 14 เสียง พรรคประชากรไทย 31 เสียง พรรคเสรีนิยม 3 เสียง และพรรคพลังสังคมประชาธิปไตย 1 เสียง⁴⁰ โดยรัฐบาลชุด พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งและตั้งรัฐมนตรีใหม่ รัฐบาลชุด พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ชุดที่ 1 บริหารประเทศมาเป็นเวลา 2 ปี 22 วัน⁴¹ จึงได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี

³⁹พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ได้กล่าวว่า พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ไม่รักษาสัญญาสุภาพบุรุษ ที่ยังมีพรรคมวลชนร่วมรัฐบาล ซึ่งพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้กล่าวว่าเป็นมติร่วมของพรรครัฐบาลที่ยังต้องการพรรคมวลชนให้ร่วมรัฐบาลอยู่ รัฐบาลชุดปรับปรุงครั้งที่ 1, 26 สิงหาคม 2533 นี้ อยู่มาได้ประมาณ 3 เดือนเศษ ก็มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 2 อีก ในวันที่ 15 ธันวาคม 2533 ดูรายละเอียดจาก "The New CHATTHAI GOVERNMENT" Bangkok Post (15 December 1990): 1. และ "การประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี" สยามจดหมายเหตุ 16(1-7 มีนาคม 2534) : 226-229.

⁴⁰"การปรับครม." สารสนเทศ 4 (9 กันยายน 2533) : 972-973.

⁴¹ รัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้รับโปรดเกล้าให้บริหารราชการแผ่นดินตามประกาศ พระบรมราชโองการโปรดเกล้า เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2531 บริหารมาจนถึงวันที่ 26 สิงหาคม 2533 ดูรายละเอียด มติชน 12 (9 สิงหาคม 2532) : 2 และ สยามรัฐ 41 (28 สิงหาคม 2533) : 2

ใหม่ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2533⁴² การปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่ครั้งนี้ก็ยิ่งทำให้เกิดความขัดแย้งของรัฐบาลกับทหารรุนแรงยิ่งขึ้น⁴³ จนในที่สุดรัฐบาลตัดสินใจปรับปรุงคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งที่ 2 รัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ บริหารประเทศมาจนครบ 2 ปี 5 เดือน⁴⁴ และได้ถูกคณะทหารยึดอำนาจการปกครองโดยวิธีการรัฐประหารเงียบ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534

การเปิดอภิปรายทั่วไปในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย

การเปิดอภิปรายทั่วไปในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย มี 3 ครั้ง ครั้งแรกในวันที่ 9-11 มิถุนายน 2536 มีการเปิดอภิปรายรัฐมนตรี 4 กระทรวง และ นายกรัฐมนตรี ในการเปิดอภิปราย ครั้งที่ 2 ในวันที่ 11-13 พฤศจิกายน 2536 มีการเปิดอภิปรายรัฐมนตรี 2 กระทรวง การเปิดอภิปราย ครั้งที่ 3 ในวันที่ 27-29 กรกฎาคม 2537 มีการเปิดอภิปรายรัฐมนตรี 4 กระทรวง

สภาพแวดล้อมทางการเมืองก่อนการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ภายหลังการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 พรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมากที่สุด โดยได้รับเลือกตั้งเข้ามา 79 คน พรรคชาติไทย 77 คน พรรคชาติพัฒนา 60 คน พรรคความหวังใหม่ 51 คน พรรคกิจสังคม 22 คน

42 "ประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งและรัฐมนตรี" สยามรัฐ 41 (28 สิงหาคม 2533) : 2.

43 "PM proposes dinner to end cold war" The Nation (21 December 1991 : 5.

44 "รายชื่อนายกรัฐมนตรี จำนวนครั้งและเวลาดำรงตำแหน่ง" มติชนสุดสัปดาห์ 11 (10 มีนาคม 2533) : 15.

และพรรคอื่น ๆ⁴⁵ การเมืองไทยตกอยู่ในภาวะ ไม่มีพรรคไหนได้เสียงข้างมาก จึงอยู่ในระบบหลายพรรค (multi-party system) พรรคประชาธิปไตยในฐานะแกนนำ ได้รวบรวมพรรคการเมืองอีก 4 พรรค คือ พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคม พรรคเอกภาพ รวมจำนวนที่นั่ง 207 คน จากสมาชิกสภาจำนวนทั้งหมด 360 คน และได้แต่งตั้งให้หัวหน้าพรรคประชาธิปไตยขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี

ภายหลังจากการเข้ามาบริหารประเทศ โดยได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 (ดูภาคผนวก) จากนั้นได้ดำเนินการบริหารประเทศ เรื่องการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินการจัดตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจนแล้วเสร็จ สามารถเปิดทำการได้หลังจากที่ใช้ความพยายามมากกว่า 20 ปี นอกจากนั้นสามารถดำเนินการจัดตั้งจังหวัดใหม่ได้ถึง 3 จังหวัด คือ จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในแง่การให้บริการของรัฐแก่ประชาชน ขณะเดียวกันได้ดำเนินการผลักดันจัดตั้งศาลปกครอง จนสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และ ความรับผิดชอบละเมิดของข้าราชการต่อรัฐสภาได้ ทั้งยังได้รับยกเลิกการร่างกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองซึ่งคาดว่าจะ เสนอต่อรัฐสภาได้ในสมัยประชุมรัฐสภาที่จะถึงนี้ ในส่วนของสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ก็ได้ปรับปรุงเงินตอบแทนตำแหน่งของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งรับหลักการการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การรักษาพยาบาล การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นต้น

⁴⁵การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 มีพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา 11 พรรคการเมือง คือ พรรคประชาธิปไตย 79 คน พรรคชาติไทย 77 คน พรรคชาติพัฒนา 60 คน พรรคความหวังใหม่ 51 คน พรรคพลังธรรม 47 คน พรรคกิจสังคม 22 คน พรรคเอกภาพ 8 คน พรรคเสรีธรรม 8 คน พรรคมวลชน 4 คน พรรคประชากรไทย 3 คน พรรคราษฎร 1 คน รวมทั้งหมด 360 คน ดูรายละเอียดจาก "จำนวน สส.ทั่วประเทศ เลือกตั้ง 13 กันยายน 2535" : 13.

รัฐบาลได้นำประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งจะทาให้ไทยมีอำนาจต่อรองมากขึ้นในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และได้เจรจากับสหรัฐอเมริกาเป็นผลสำเร็จในปัญหาการค้าระหว่างประเทศซึ่งค้างคามานาน รวมทั้งได้ร่วมเจรจากับการค้าระหว่างประเทศตามข้อตกลงระหว่างประเทศเป็นผลสำเร็จหลายเรื่อง อันจะเป็นประโยชน์แก่การส่งออกสินค้าต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการแล้วอย่างต่อเนื่อง ดังนี้⁴⁶

- ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 4 ฝ่าย ระหว่างไทย-พม่า-ลาว-จีนตอนใต้
- ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย ระหว่างไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย
- การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน
- ความร่วมมือพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง
- การขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศอาเซียน
- การเข้าร่วมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด
- การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสันติภาพระหว่างประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁶พรคประชาธิปัตย์ ชาน หลีกภัย "รัฐบาลประชาธิปัตย์ นายกรัฐมนตรี ชาน หลีกภัย"

รัฐบาล นายชวน หลีกภัย ได้ดำเนินการบริหารประเทศ มุ่งแก้ไขปัญหาทางสังคม และ เศรษฐกิจ โดยเน้นนโยบายสำคัญ ๆ เช่น การกระจายรายได้และโครงการปฏิรูปที่ดิน สปก. โดยได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั่วประเทศไปแล้ว จำนวน 11,543,975 ไร่⁴⁷ นอกจากนี้ ได้ดำเนินนโยบายเร่งด่วนในการปราบปรามโสเภณีเด็ก โดยได้มอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทย กรมตำรวจ⁴⁸ เป็นผู้รับผิดชอบในการแต่งตั้งศูนย์เฉพาะกิจและประสานงานเพื่อให้ความช่วยเหลือ โสเภณีเด็กและปราบปรามผู้ดำเนินธุรกิจบริการทางเพศ ท้าหน้าที่ปราบปรามโสเภณีเด็กโดยตรง ได้ดำเนินโครงการสร้างงาน และ ความเจริญในเรื่องสาธารณูปโภคแก่จังหวัดต่าง ๆ ได้ กระจายงบประมาณให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คนละ 20 ล้านบาท ในการพัฒนาความเจริญให้กับ ชนบท ปัญหาการพัฒนาและการแก้ปัญหาจราจรได้ดำเนินโครงการก่อสร้างถนน 4 เลนสู่ภาคใต้

⁴⁷การปฏิรูปที่ดินซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐบาลนายชวน หลีกภัย เล็งผลว่าสามารถดำเนินการได้ เกินเป้าหมายตามแผนอีก สรุปผลงานในรอบสองปีของรัฐบาล (ตั้งแต่ 15 ตุลาคม 2535 - 30 กันยายน 2537) โดย สปก.ได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน 11,543,975 ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ จัดที่ดินให้ทั้งหมด 592,809 ราย โดยจำแนกรายละเอียด ดังนี้ ภาคกลาง 1,312,119 ไร่ จำนวน 51,865 ราย ภาคตะวันออก 640,610 ไร่ จำนวน 12,030 ราย ภาคเหนือ 2,752,446 ไร่ จำนวน 177,084 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5,389,234 ไร่ จำนวน 258,661ราย ภาคใต้ 1,749,566 ไร่ จำนวน 93,169 ราย รวมที่ดินที่รัฐบาลสามารถ ปฏิรูปได้รับผลสำเร็จ 11,543,975 ไร่ จำนวน 592,809 ราย

⁴⁸การดำเนินงานของศูนย์ประสานงานป้องกันปราบปรามโสเภณีเด็ก และการใช้แรงงานเด็กนั้น ในปี พ.ศ.2536 ได้ดำเนินการจับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด 2,552 คน โดยการจับกุม ผู้ประกอบการ 319 คน จับกุมโสเภณี 1,739 คน ช่วยเหลือเด็กหรือหญิง 410 คน จับผู้ประกอบการค้าการใช้แรงงานเด็ก 5 คน ช่วยเหลือเด็กออกจากสถานที่ใช้แรงงาน 6 คน จับกุมการ กระทาลามกอนาจาร 9 คน จับกุมสิ่งพิมพ์ วัดกุหลามกอนาจาร 10 คน และในปี พ.ศ. 2537 ตั้งแต่เดือน มกราคม - สิงหาคม ได้จับกุมโสเภณี จำนวน 407 คน และช่วยเหลือเด็กหรือหญิง จำนวน 22 คน คูรายละเอียดจาก กองปราบปราม สกิติการจับกุมโสเภณี-เด็ก ปี พ.ศ.2536, 2537 เอกสารอัดสำเนา 2537 หน้า 1-5.

สำหรับปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานคร ได้จัดตั้ง คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (คจร.) ขึ้น และได้มีการพิจารณาโครงการขนส่งขึ้นมามีความสำคัญต่อ โครงการระบบทางด่วน โครงการระบบไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หรือ โครงการขนส่งขนาดใหญ่ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น รถเมล์ราง รถไฟฟ้าใต้ดิน⁴⁹ และ คำนึงงานสานต่อเรื่องโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมาย สำหรับด้านการพัฒนาเศรษฐกิจได้ดำเนินนโยบายพัฒนา ภาคใต้ ภาคเหนือ ด้วยโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ และโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

สำหรับงานด้านพัฒนาการเมือง ได้สนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ส่วนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลพอสมควร ตัวชี้วัดอัตราการความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตเพียงร้อยละ 8.50 ซึ่งเป็นอัตราการความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่ตกด้อยลงจากในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่มีอัตราการความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจร้อยละ 10.5⁵¹

การเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย เกิดขึ้น ทั้งหมด 3 ครั้ง คือ การเปิดอภิปราย ในวันที่ 9-11 มิถุนายน 2536 เป็นการเปิดอภิปราย ครั้งแรกที่รัฐบาลเพิ่งจะบริหารงานไปได้ 7-8 เดือน ยังไม่มีผลงานมากมาย เนื้อหาสาระของการเปิดอภิปรายครั้งนี้ เป็นการเปิดอภิปรายเรื่องส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ การเปิดอภิปรายครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 9-11 พฤศจิกายน 2536 มีเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างจะสำคัญชี้ให้เห็นถึงการบริหารงานที่

⁴⁹ "ยุบหน่วยงาน กทม. เพื่อสร้างเอกภาพแก้ปัญหาจราจร" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับพิเศษ 41 ปี (2-8 ตุลาคม 2537) : 14.

⁵⁰ คุรายละเอียดจาก เพียงภาพ ชโลธร "ปี 2537 ปีทองเศรษฐกิจ" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (7-13 สิงหาคม 2537) : 13.

⁵¹ สอนอง ศิริกุลวัฒนา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2537 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร, 2530) หน้า 27-29.

มีการทุจริตคอร์รัปชัน และ การบริหารงานที่ผิดพลาด คือ ฝ่ายการเมืองแทรกแซงฝ่ายข้าราชการประจำ การเปิดอภิปรายครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 27-29 กรกฎาคม 2537 เป็นการเปิดอภิปรายในเรื่อง การบริหารงานที่ผิดพลาดและทำให้รัฐเสียหายประโยชน์ แม้จะไม่ได้มีลักษณะถึงการทุจริตคอร์รัปชันแต่อย่างใดเลย เพราะจากการเปิดอภิปรายในครั้งที่ 2 แล้ว รัฐบาลมีความระมัดระวังในการบริหารงานมากขึ้น

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 1

วันแรกของการเปิดอภิปราย (9 มิถุนายน 2536)

นายปรีชา สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ เป็นตัวแทนฝ่ายรัฐบาล ได้เสนอให้ร่วมญัตติเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรายบุคคลของพรรคชาติไทย และ ไม่ไว้วางใจทั้งคณะของพรรคชาติพัฒนา ให้เป็นญัตติเดียวกันโดยอภิปรายพร้อมกันไปด้วย

ข้อเสนอดังกล่าวได้รับการคัดค้านจากพรรคฝ่ายค้านทันที เพราะนั่นเท่ากับเป็นการรวบรัดการอภิปรายให้สั้นและอยู่ในขอบเขตที่รัฐบาลต้องการเท่านั้น โดย นายจำลอง ครุฑขุนทด (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติพัฒนา , นครราชสีมา) และ นายชุมพล ศิลปอาชา (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติไทย , สุพรรณบุรี) อภิปรายคัดค้านว่าควรแยกการพิจารณาออกเป็น 2 ญัตติ เพราะมีหลักการแตกต่างกัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างก็ได้มีการอภิปรายกัน ในที่สุด นายมารุต บุณาค ประธานสภา ได้ตัดสินใจ ผลออกมารัฐบาลเป็นฝ่ายชนะตามฟอร์ม คือ ให้ร่วมพิจารณาญัตติทั้งสองพร้อมกัน จากนั้นเป็นไปตามประเพณีของการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจที่ผู้นำของพรรคฝ่ายค้านจะอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลนาร่อง ประเดิมโดย พล.ต.อ. ประमाण อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย ตามด้วย พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา หลังจากนั้น ส.ส.พรรคชาติไทย สลับผลัดเปลี่ยนขึ้นมาอภิปรายถล่มรัฐบาล เป็นไปตามข้อตกลงที่จะให้พรรคชาติไทย อภิปรายรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลก่อน ข้อมูลที่นำมาพูดอภิปรายส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเก่า การอภิปรายจึงไม่ได้เนื้อหาสาระเท่าที่ควร

วันที่สอง (10 มิถุนายน 2536)

เริ่มขึ้นด้วยการอภิปรายไม่ไว้วางใจทั้งหมด นำโดย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติพัฒนา ตั้งแต่เช้าถึงบ่ายแก่ ๆ บรรยากาศการอภิปราย เป็นไปแบบจืดชืด แต่ก็มีรสชาติกว่าวันแรก จนกระทั่งเวลา 16.00 น. ว่าที่ ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติพัฒนา , นครราชสีมา) ซึ่งถูกวางตัวให้ออกมาเล่น "เรื่องส่วนตัว" ของนายกา ชวน ด้วยการแฉ ว่า นายกา ชวน ไปมีความสัมพันธ์กับภรรยาลูกน้องจนกระทั่งต้องหย่ากันในปี 2534 โดยความสัมพันธ์เกิดมาตั้งแต่ปี 2531 และนำคำสัมภาษณ์ของ นางภัคติพร สุจริตกุล ภรรยาของนายกา ชวน ที่ให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนมาอ่าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ ส่งเสียงฮือฮาแสดงความไม่พอใจ และความงุนงงวายนที่ประชุมเริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง เมื่อ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลชน ลุกขึ้นมาปกป้องว่าที่ ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี พูดแล้วไม่เป็นความจริงคนที่เกี่ยวข้องสามารถฟ้องร้องได้พร้อมกับบอกประธานที่ประชุมให้ท้าวเป็นกลาง อย่าเข้าข้างพรรคประชาธิปัตย์และอย่าไปสนใจบุคคลที่ท้าวเป็น "องค์กรกึ่งพิทักษ์ชน" เท่านั้นเอง บรรยากาศก็เดือดพล่าน ท้าให้ประชาชนลับสนและอยากจะให้ นายกาชวน หลีกภัย ตอบให้ประชาชนได้ทราบ จะได้มีความสง่างามของการเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย

เวลา 21.00 น. ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลชน ก็ใช้เวลาทองตั้งกล่าวลุกขึ้นอภิปราย สับรัฐมนตรีเรียงตัวด้วยถ้อยคำอันเผ็ดร้อนตามแบบฉบับของเขา และได้ตบท้ายเรื่องการเมืองของ นายกาชวน ด้วยถ้อยคำอันบาดลึก ว่า " คนที่มีพฤติกรรมเป็นชายชู้ นั้นเป็นคนชั่ว " สร้างความแค้นเคืองให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ อย่างมากถึงกับลุกขึ้นมาอภิปราย ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง เช่นกัน โดยกล่าวว่า มีสัมพันธ์กับสมุห์บัญชีหน้าห้อง และ แฉว่า ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ใช้อิทธิพลฝากลูกเข้าโรงเรียนสวนกุหลาบ ท้าเอา ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ต้องพลิกทาบเรียกความเห็นใจจากประชาชน โดยบอกว่าไม่คิดว่าพรรคประชาธิปัตย์จะใช้วิธีการสกปรกเช่นนี้ โดยเฉพาะได้ดึงเอาลูกชายที่ไม่เกี่ยวข้องมาเกี่ยวพันด้วยซึ่งไม่รู้จะอธิบายกับลูกอย่างไร พร้อมทั้งได้สาบานว่า หากพูดความเท็จขอให้มีอันเป็นไป และใครที่พูดความเท็จให้มีอันเป็นไปเช่นกัน

วันที่สามแห่งการอภิปราย (11 มิถุนายน 2536)

พรรคฝ่ายค้านได้สลับกันขึ้นอภิปรายโจมตีรัฐบาลกันต่อไป หน้าข้าง เบาข้าง ตามวิธีการของแต่ละคน กระทั่งเวลา 18.35 น. นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้ยกมือขออภิปรายอย่างรวดเร็วเกินความคาดหมาย

การลุกขึ้นพูดครั้งนี้ ได้ผ่านการวางแผนมาอย่างดี เพราะหากลุกขึ้นอภิปรายหลังจากนี้คนไทยจำนวนหนึ่งจะไม่ได้ชมการอภิปรายทางโทรทัศน์ เนื่องจากในเวลา 20.00 น. จะมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลซีเกมส์ ไทยกับบรูไน ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดูชมการชี้แจงมากที่สุด นายกรัฐมนตรี จึงได้โอกาสฉวยจังหวะที่จะชี้แจงก่อนการถ่ายทอดสดฟุตบอลและในขณะเดียวกัน นายกรัฐมนตรี พร้อมทั้งทีมงานรู้ดีว่า การเลือกที่จะพูดในช่วงดังกล่าว เป็นช่วงก่อนหนังสือพิมพ์จะปิดข่าว จึงค่อนข้างแน่นอนที่คำอภิปรายของนายกรัฐมนตรีจะถูกถ่ายทอดออกไปเป็นข่าวในวันรุ่งขึ้นอย่างละเอียด ประชาชนที่ไม่ได้ชมโทรทัศน์ก็จะรับทราบข่าวสิ่งที่นายกรัฐมนตรีพูดอย่างละเอียดด้วย นายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย ใช้เวลาเกือบสองชั่วโมงในการชี้แจงครั้งนี้ในตอนแรกเป็นการได้ข้อกล่าวหาในเรื่องรัฐบาลไม่มีผลงาน มาจากสภาเหตุทั้งประมาณในปีนี้ออกมาซ้ำ แต่ก็พยายามแก้ปัญหาอย่างเต็มที่

เมื่อพ้นจากเนื้อหาในส่วนงานแล้ว น้ำเสียงอันนุ่มนวล เนิบนาบ และ เบี่ยมสันเบาด้วยอารมณ์และความรู้สึกสมกับเป็นนักพูดฝึกปากเอก ได้ดึงความสนใจของผู้คนไปสู่เรื่องส่วนตัวอย่างละเอียดถี่ถ้วน และ เรียกร้องความเห็นใจได้อย่างท่วมท้น

ในขณะเดียวกัน ได้เปิดบังอย่างนุ่มนวลแต่ลึก สมกับเป็นนักพูดอาชีพนี้ว่า เรื่องส่วนตัวทั้งหลายแหล่งที่ออกมาโดยโทรสาร ใบบลิวนั้น เป็นฝีมือของพรรคฝ่ายค้านและระบุกึ่งบริษัทอุดมธุรกิจ ของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ว่าเป็นแหล่งการส่งโทรสาร " เรื่องส่วนตัว " ของนายกรัฐมนตรีไปยังสถานที่ต่าง ๆ ด้วย เล่นเอาพรรคฝ่ายค้านนึกไม่ถึงว่า นายกรัฐมนตรีผู้นุ่มนวลจะสวนหมัดกลับรุนแรง

ยิ่งประโยคที่หลุดจากปากนายกรัฐมนตรีว่า "อย่ามาบีบผม ผมไม่กลัว" นั้น พรรคฝ่ายค้าน โดยเฉพาะ พล.อ.ชาติชาย, ร.ต.อ.เฉลิม คงจะจดจำไปนานทีเดียว⁵²

ในการลงมติอภิปรายไม่ไว้วางใจทั้งคณะนั้น เสียงไว้วางใจมีจำนวน 204 เสียงเต็ม ไม่ไว้วางใจ 153 เสียงเต็ม

การประชุมเริ่มขึ้นเวลา 10.00 น. มีการลงมติตามญัตติ ดังนี้

ผลการลงมติญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจทั้งคณะ		
	ไว้วางใจ	ไม่ไว้วางใจ
ครั้งแรก (ยกมือ)	202	143
ครั้งที่สอง (ยืนขึ้น)	202	146
ครั้งที่สาม (ขานชื่อ)	204	153

ว่าที่ ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนครราชสีมา พรรคชาติพัฒนา เสนอให้นับคะแนนใหม่ เพราะว่าเสียงฝ่ายค้านขาดหายไปมาก

⁵²สภาผู้แทนราษฎร รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 18 ปีที่ 1 ครั้งที่ 10 สมัยสามัญ ประจำปีครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2536 ณ ตึกรัฐสภา (เอกสารการประชุมรัฐสภา) หน้า 1-94.

ผลการลงมติคัดเลือกรายไม่ไว้วางใจเป็นรายบุคคล

รัฐมนตรี	ครั้งแรก (ยกมือ)		ครั้งที่สอง (ยืนขึ้น)	
	ไว้วางใจ	ไม่ไว้วางใจ	ไว้วางใจ	ไม่ไว้วางใจ
1. นางอุทัย พิมพ์ใจชน	196	145	202	153
2. นายธารินทร์	202	144	(พรรคเสรีธรรมงดออกเสียง)	
3. พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ	201	153	201	153
4. น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ	200	153	203	153
5. นายทวี ไกรคุปต์	204	153	202	153

- นายอิสระ สมชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อุบลราชธานี พรรคประชาธิปัตย์ เสนอ
ให้นับคะแนนใหม่ ของนายอุทัย

- ร.ต.ท.เขาวริน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ราชบุรี พรรคชาติไทย เสนอให้นับ
คะแนนใหม่ของ นายธารินทร์ เพราะ คะแนนของฝ่ายค้านลดลงไป 9 เสียง แต่ ร.ต.สุพจน์
ตั้งตระกูลไทย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพชรบูรณ์ พรรคเสรีธรรม ลุกขึ้นกล่าวว่าพรรคเสรีธรรม
8 เสียง งดออกเสียง

- นายจักรพันธ์ ยมจินดา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระยอง พรรคประชาธิปัตย์ ขอให้
นับคะแนนใหม่ เพราะคะแนนไว้วางใจ พล.อ.ชวลิต หายไป 1 เสียง ปรากฏว่า คะแนนออกมา
เท่าเดิม

- ในช่วงที่ ร.ต.ท.เขาวริน ลุกขึ้นมาอภิปรายขอให้ประธานสภา ตัดแบบฟอร์มมาให้กับ
เจ้าหน้าที่สภาที่นับคะแนน เพราะว่าใส่สูตร ทำให้เกิดความสับสนในการนับคะแนน

- ร.ต.อ.เฉลิม หัวหน้าพรรคมวลชน ลุกขึ้นประท้วงและอภิปรายว่า เสียงพรรคร่วม
รัฐบาลมีทั้งหมด 205 เสียง ตัวประธานสภา (นายมารุต) และ นายทวี ไม่ได้ยกมือจึงมีเสียง
เหลือเท่ากับ 203 เสียงเท่านั้น หากไม่นับได้ 204 เสียง หรือ มีการนับเงาค้วย

นายมารุต ประธานที่ประชุม ได้สรุปว่า เนื่องจากเสียงไม่ไว้วางใจไม่ถึงกึ่งหนึ่ง เท่ากับว่ารัฐมนตรีทั้งหมดได้รับความไว้วางใจ จากนั้นจึงสั่งปิดประชุม เมื่อเวลา 12.20 น.

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 2

การเปิดอภิปรายทั่วไป ครั้งที่ 2 (วันที่ 9-11 พฤศจิกายน 2536)

ในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจครั้งนี้ฝ่ายค้านได้ยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป นายอุทัย พิมพ์ใจชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประเด็นที่ฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ 2 รัฐมนตรี คือประเด็นการบริหารงานที่มีลักษณะการบริหารงานแบบแทรกแซงข้าราชการประจำ

การอภิปรายไม่ไว้วางใจ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ มีประเด็นที่สำคัญ คือ

1. การบริหารงานของ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ มีการแทรกแซงก้าวก่ายการบริหารงานในกรมตำรวจ โดยการสั่งย้ายอธิบดีกรมตำรวจเนื่องจากนโยบายขัดกัน นอกจากนี้ยังมีการอภิปรายถึง ปัญหาเด็กฝากและการแทรกแซงงานของข้าราชการประจำ โดย ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง เลขาธิการพรรคกิจสังคม ได้อภิปรายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในประเด็นโควตามันล้มปะหลัง และการขายข้าวให้อิรัก จากนั้นได้เข้าถึงประเด็นของกระทรวงมหาดไทยว่า ตนไม่มีอะไรกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่การพูดกันครั้งนี้ขออย่าได้ใส่อารมณ์ เพราะ ตนกลัวจะถูกพูดเหมือนคราวอธิบดีกรมตำรวจ ถูกปลดอีกว่าใครต่อต้าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเหมือนต่อต้านความถูกต้อง ไม่ทราบเอาตัวเองเป็นสถาบันความถูกต้องไปตั้งแต่เมื่อไหร่

ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง ได้เปิดอภิปราย พลเอกชวลิต ด้วยประเด็นเด็กฝากว่า ขอนำจดหมายฉบับหนึ่งมาอ่าน ซึ่งมีข้อความถึง พล.ต.อ.สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ อธิบดีอธิบดีกรมตำรวจ เพื่อฝากฝังนายตำรวจให้ดำรงตำแหน่งในกองตรวจคนเข้าเมือง ลงชื่อ "เมียพี่จิว"

2. การเผาโรงเรียน ร.ต.อ.เฉลิม ได้อภิปรายประเด็นปัญหาภาคใต้ว่า ตั้งแต่ วันเกิดเหตุการณ์เผาโรงเรียนภาคใต้ ยังไม่มีใครชี้ชัดเสียที่ว่าใครอยู่เบื้องหลัง ใครเป็นคนร้าย แต่ที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก แม่ทัพภาค 4 ล้วนยืนยันว่าเป็นการกระทำของขบวนการโจรจีนคอมมิวนิสต์(ขจก.) และแนวร่วมใหม่พูโล รวมถึงนายกา ก็พูดเช่นนี้ แต่ พล.อ.ชวลิต ออกมายืนยันว่าไม่ใช่เป็นการกระทำของขบวนการโจร จีนคอมมิวนิสต์(ขจก.) จนมีการจับกุม นายโต๊ะ กูเฮง ซึ่งทางเลขาธิการรัฐมนตรีมหาดไทย ก็ออกมา พูดว่าเป็นแพะ แต่จากรายงานของกรมตำรวจระบุชัดเจนซึ่งรัฐมนตรีก็รู้แต่โกหกสภา ในรายงาน ระบุว่า ก่อนเข้ามาปฏิบัติการได้มีการวางแผนจากมาเลเซีย 2 ครั้ง และในประเทศไทย 1 ครั้ง ดังนี้ ครั้งแรกประชุม เมื่อ 11 กรกฎาคม 36 ที่บ้านสะยือคิลิส มีผู้ประชุม 120 คน ครั้งที่ 2 ประชุมกลางเดือน กรกฎาคม 36 ที่บ้านนายาคีธยา ที่ประชุมตกลงจะก่อวินาศกรรมวางเพลิง เผาโรงเรียน โดยจะปิดบังไม่ให้ทราบว่าเป็นการกระทำของพูโล ครั้งที่ 3 ประชุมเมื่อ 28 กรกฎาคม 36 ที่อำเภอตากใบ จังหวัดยะลา ตกลงเผาทุกโรงเรียน ใน 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ร.ต.อ.เฉลิม กล่าวว่า ยังมีการประชุมครั้งล่าสุดที่โอดาบาธุ รัฐกลันตัน มาเลเซีย โดยมีหมายเลข 1 คือ พี่ชายรัฐมนตรี สิ่งนี้เองที่ พล.อ.ชวลิต เอาความเท็จมาหลอกสภา การ ก่อการร้ายมีชื่อพี่ชายของรัฐมนตรีอยู่เบื้องหลัง เป้าหมายหลัก คือ คิดแบบคนบ้าบอ ต้องการแยก ดินแดน ตนจึงไม่เชื่อรัฐมนตรีที่ชอบปลิ้นปล้อนตลอดเวลาและเหตุการณ์นี้มี พล.ต.ต. 2 คน ต้อง ถูก พล.ต.อ.สวัสดิ์ ตามจับ แล้วจะสืบไปถึงพี่ชายรัฐมนตรี จึงถูกย้ายไปจากตำแหน่ง ตัดไม่ให้ รู้ว่า มีนักการเมืองบางคนอยู่เบื้องหลัง

3. กรณีเปลี่ยนแปลงการจัดซื้อเครื่องบินลำเสียงในกรมตำรวจ นายวราเทพ รัตนากร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กวแพงเพชร พรรคชาติไทย ได้ลุกขึ้นอภิปรายถึงเรื่อง ความไม่ชอบ มาหากลเรื่องการจัดซื้อเครื่องบินลำเสียงในกรมตำรวจ ว่า มีบริษัท 3 แห่ง เข้าประมูลจัดซื้อ เครื่องบินดังกล่าว คือ บริษัทเอไอซีอี บริษัทไอพีทีเอ็น จากอินโดนีเซีย และ บริษัทคาร์ซาร์ จากสเปน ซึ่งปรากฏว่ามี 2 บริษัทที่ได้รับการพิจารณา คือ บริษัทคาร์ซ่า และ บริษัทไอพีทีเอ็น โดยเฉพาะบริษัทหลังนั้นมีความใกล้ชิดกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ นอกจากนั้น มติ คณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะและกรรมการจัดซื้อเห็นชอบให้จัดซื้อจากบริษัทของสเปน แต่จนถึง

บัดนี้มีการทิ้งเวลาไป 2 เดือน โดยไม่มีการดำเนินการใด ๆ เหมือนกับให้บริษัทของสเปนนั้น
ไม่ได้จัดซื้อ แล้วจะให้บริษัทอิตาลีที่เอ็นได้รับสิทธิแทน

4. กรณีการคอร์รับชันการซื้อที่ดินของการเคหะ มีการจัดซื้อที่ดินสูงกว่าราคาที่เป็นจริง
นายประเทืองกล่าวถึงความไม่ชอบมาพากลในการเคหะแห่งชาติว่า มีการหากินกันอย่างเอิกเกริก
มีการวิ่งเต้นกัน แต่เรื่องนี้ข้างตายทั้งตัว คงเอาใบบัวปิดไม่มิด เพราะมีการเข้าไปซื้อที่ดินที่
เชียงใหม่ 562 ไร่ ราคาไร่ละ 2 แสนบาท ต่อมากำหนดราคาขายสูงถึง 7.5 แสนบาทต่อไร่
และที่ดินหนองจอก 400 ไร่ ไร่ละ 4 แสนบาท แต่กำหนดราคาขาย 9 แสนบาทต่อไร่ เพราะ
มีการออกกฎหมายให้อำนาจการเคหะเวนคืนที่ดินตามปกติทางให้มีการหากินอย่างนี้ ฉะนั้น
ขอให้สอบสวนเพื่อจะให้เกิดความชัดเจน ซึ่งตนไม่สามารถไว้วางใจรัฐมนตรีคนนี้ต่อไปได้

การอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายอุทัย พิมพ์ใจชน มีประเด็นที่สำคัญ คือ

1. การจัดสรรโควตาใบไม้สน้ำมันสลับหลัง งวดที่ 1/2537 จำนวน 1.7 ล้านตัน เพียง
งวดเดียว โดยกำหนดอัตราส่วนไว้สูงถึง 1 ต่อ 3.8 (ส่งออกไปนอกอีซี 1 ส่วน จะได้โควตาส่ง
เข้าอีซี 3.8 ส่วน)

การจัดสรรครั้งนี้ ทกที่เกิดประโยชน์แก่ผู้ส่งเพียง 6 ราย โดยมี 2 ราย ที่ได้รับ
โควตาจำนวนมาก นอกจากนั้น ทกที่ผู้ส่งออกรายอื่นไม่มีโอกาสส่งออกไปยังอีซีในระยะนี้อย่าง
แน่นอน เพราะโควตาใบไม้ได้จัดสรรหมดแล้ว ส่งผลให้ปริมาณน้ำมันส่วนเกินในประเทศมีมากและส่ง
ผลกระทบต่อเกษตรกร เพราะไม่มีพ่อค้าออกไปรับซื้อ การจัดสรรโควตาใบไม้ในครั้งที่ผ่านมา ๆ มา
จะจัดเป็นงวด ๆ หลายครั้ง ไม่ใช่งวดเดียวอย่างครั้งนี้ นอกจากนี้ นายอุทัย ยังเคยเป็นทนาย
ที่ปรึกษาของบริษัทส่งออกมันรายหนึ่งด้วย นับตั้งแต่ นายอุทัย เข้ามาบริหารในกระทรวงพาณิชย์
ทกให้ราคามันในประเทศตกต่ำโดยตลอด ขณะนี้ราคาหัวมัดสดเหลือ กิโลกรัมละ 43 ส.ต.
เท่านั้น ซึ่ง นายอุทัย เคยทวีตผลาดมาแล้วว่าการขีมีโควตา 5 แสนตัน เมื่อกลางปีที่ผ่านมา

2. การขายข้าวให้บริษัทยูโรอากิอิงค์ จำนวน 280,000 ตัน โดยรัฐบาลไทยขายข้าวให้ในราคาต่ำ โดยมีผู้ส่งออกไทยแอบแฝงตั้งบริษัทใหม่อยู่ในยูโรอากิ และ มีการส่งออกข้าวดังกล่าวไปให้อิรัก ทั้งที่อิรักถูกบอยคอตและควบคุมจากองค์การสหประชาชาติ มีการติดต่อซื้อข้าวจากบริษัทปีเตอร์สัน เอเจนท์ 2 ครั้ง ครั้งแรกจำนวน 1 แสนตัน เป็นข้าว 15% ในราคา 185 เหรียญสหรัฐ/ตัน/เอฟโอบี โดยกรรมการค้าต่างประเทศ (คณะกรรมการ 8 คน) หลังจากนั้น บริษัทปีเตอร์สัน ก็ได้ขอซื้ออีกครั้งหนึ่ง 180,000 ตัน จากนั้นได้มีการส่งตัวแทนจากสำนักงานกฎหมายเมอร์แกนแอนด์มอร์แกนมาเซ็นสัญญาและมอบข้าวดังกล่าวให้ยูโรอากิ ซึ่งยูโรอากิเป็นบริษัทที่จดทะเบียนที่ประเทศปานามา จัดขึ้นชั่วคราวโดยมีทุนจดทะเบียน 1 หมื่นเหรียญสหรัฐ แต่มีการทาสัญญาซื้อขายข้าวเป็นมูลค่าถึง 51.8 ล้านดอลลาร์ และพนักงานก็มีแค่เสมียนคอยรับโทรศัพท์ เมื่อมีการรับมอบข้าวก็ได้ส่งมอบลงเรือมารีนามารีน เรือดังกล่าวเป็นของบริษัทในกลุ่มนครหลวงค้าข้าว และ ในสัญญารับมอบข้าวระบุว่า จะไปส่งปลายทางที่บัลแกเรีย แต่จริง ๆ เป็นการส่งเข้าไปในอิรัก ซึ่งบริษัทขายพรค้าข้าว ได้ออร์เดอร์จากอิรักจำนวน 280,000 ตัน ในราคาตันละ 265 เหรียญสหรัฐ/ซีแอนด์เอฟ ถือว่าการติดต่อซื้อขายครั้งนี้ รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์รู้เห็นเป็นใจกับผู้ส่งออกข้าวบางรายทำให้รัฐสูญเสียผลประโยชน์ เนื่องจากขายราคาต่ำขาดทุนประมาณกว่า 500 ล้านบาท

3. การแลกข้าวกับปุ๋ยของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งมีปัญหา ไม่มีการตรวจสอบสัญญาในการแลกเปลี่ยน นายอุทัยเป็นคนเซ็นสัญญาดังกล่าวโดยไม่ได้มีการระบุราคาปุ๋ยที่ฟิลิปปินส์ ซึ่งสามารถกำหนดราคาปุ๋ยได้ราคาสูงประมาณ 4,200 บาท/ตัน ในขณะที่กระทรวงเกษตรฯขายให้เกษตรกรในราคาต่ำ เพียง 3,800 บาท/ตัน

จากการที่ นายอุทัย ได้เซ็นสัญญาแลกข้าว 35% จำนวน 200,000 ตัน กับปุ๋ย ทำให้หลังจากที่ไทยส่งมอบข้าวให้ฟิลิปปินส์ตามสัญญาหมดแล้ว แต่ทางฟิลิปปินส์ก็ยังไม่มีการส่งมอบปุ๋ยให้กับไทย เนื่องจากมีปัญหาเรื่องราคาของฟิลิปปินส์แพงกว่าของไทยมาก

4. จากโครงการแทรกแซงราคาหมูในการให้ซื้อหมูชำแหละ เข้าเก็บนางเงิน 150 ล้านบาท โดยเป็นเงินยืมปลอดดอกเบี้ยโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน 50 ล้านบาทแรก ให้นำไปชื้อหมูสด สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรทั่วประเทศ จำนวน 35 ล้านบาท และให้เอกชนจำนวน 2 ราย 15 ล้านบาท และอีก 50 ล้านบาท กรมการค้าภายในก็ประกาศให้คนทั่วไปมาร่วมโครงการ ซึ่งมีผู้ผ่านการคัดเลือกรวม 5 ราย อีกงวดหนึ่ง 50 ล้านบาท มีผู้ผ่านการคัดเลือกและมีรายเดิมร่วมอยู่ด้วย ก็ผ่านการคัดเลือกไปด้วย ทั้งนี้ ประกาศของกรมการค้าภายในดังกล่าวทำให้เวลานั้นข้อเสนอสั้นมาก ทำให้บางรายไม่สามารถยื่นข้อเสนอได้และมีบางรายรับประโยชน์ โดยบริษัทเพรสบีท พรเซตซึ่งที่ตั้งอยู่ จ.นครปฐม เป็นฐานเสี่ยงให้พรรคการเมืองพรรคหนึ่งใน จ.นครปฐม แต่ปรากฏว่า การจัดสรรเงินยืมมาซื้อหมูสดสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรทั่วประเทศแค่ 35 ล้านบาทเท่านั้น แต่เงินที่เหลือตกเป็นของเอกชนไม่กี่ราย

5. การพักราชการ นายพชร อิศรเสนา ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ทำให้ข้าราชการเสียชีวิตและกำลังใจ ไม่มีความเป็นธรรม ซึ่งปลัดเป็นคนดี มีฝีมือ ซึ่งนายกรัฐมนตรี ก็เคยพูดไว้เมื่อครั้งการอภิปรายไม่ไว้วางใจคราวที่แล้ว แต่นายอุทัย ก็ได้มีการพยายามปลดมาตั้งแต่ต้นแล้ว แต่ยังไม่หาเหตุไม่ได้ ในขณะที่มีกรณี บริษัทฮาร์ทอยส์ เสนออิมพอร์ตเอ็กซ์พอร์ตต่อ นายพชร โดยอ้างว่าจะทำให้เสื่อมเสียกระทรวงพาณิชย์ซึ่งนายอุทัยเลือกปฏิบัติ และนายอุทัยก็เป็นนักกฎหมาย ซึ่งคงจะรู้ว่าในทางกฎหมายแม้ใครจะตกเป็นผู้ต้องหาจะต้องถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ไว้ก่อน นอกจากนั้น ข้าราชการคนอื่น ๆ ที่ถูกฟ้องอาญาบางรายไม่เคยถูกสั่งพักราชการแต่อย่างใด ทำให้เห็นว่านายอุทัย เลือกปฏิบัติและพยายามหาช่องทางที่จะปลดปลัดมาตลอด ทำให้เห็นว่า นายอุทัย ไม่มีลักษณะการ เป็นผู้นำและนักบริหารที่ดี ท้ายชีวิต และกำลังใจข้าราชการ⁵³

53 "ผลการลงมติไม่ไว้วางใจ" มติชน (13 พฤศจิกายน 2536) : 1

ภายหลังจากการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจและมีการแจหลักฐาน เทปลับ
ที่ฝ่ายค้านได้ยื่นต่อประธานรัฐสภาแล้ว ผลการลงมติครั้งนี้ปรากฏว่า ฝ่ายรัฐบาลชนะ คือ

ผลการลงมติไม่ไว้วางใจ

รัฐมนตรีที่ถูกยื่นญัตติ	ไว้วางใจ	ไม่ไว้วางใจ	งดออกเสียง
พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ	191	164	5
นายอุทัย พิมพ์าจิณ	191	167	2

หมายเหตุ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งสิ้น 360 คน ในการลงมติครั้งนี้
นายมารุต บุณนาท ประธานสภาผู้แทนราษฎร และรัฐมนตรีที่ถูกอภิปรายงดออกเสียง กรณี พลเอก
ชวลิต นั้น มีเสียงขาดหายไปอีก 3 ท้าให้มีผู้งดออกเสียงรวม 5 คน

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ครั้งที่ 3

การเปิดอภิปรายทั่วไป ครั้งที่ 3 (วันที่ 27 - 29 กรกฎาคม 2537)

ผู้นำพรรคฝ่ายค้านได้เปิดอภิปรายทั่วไป รัฐมนตรี 4 คน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นาวาตรีประสงค์
สุนศิรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พันเอกวินัย สมพงษ์ และรองนายกรัฐมนตรี นายบุญชู
โรจนเสถียร ผู้นำพรรคฝ่ายค้านได้อภิปรายว่า รัฐมนตรีทั้ง 4 ท่าน มีความบกพร่องใน
การบริหารงาน 4 ประการ คือ

1. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย
2. ด้านการต่างประเทศ รัฐมนตรีต่างประเทศทำให้เกิดความเสื่อมเสีย ขาดศรัทธา
จากชาวโลกทั้งหลาย

3. ในเรื่องเกี่ยวกับ การจลาจลในกรุงเทพมหานคร มีเบื้องหน้าเบื้องหลังที่นายบุญชู โรจนเสถียร รองนายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบ

4. การบริหารงานที่ผ่านมามีความผิดพลาด⁵⁴

สิ่งทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่เหลือวิสัยที่ฝ่ายค้านจะไว้ว่างใจรัฐมนตรีทั้ง 4 คนนี้ได้ การเปิดอภิปรายครั้งนี้ มีลักษณะที่เป็นการอภิปรายเรื่องการบริหารงานที่ผิดพลาดทำให้รัฐบาลสูญเสียผลประโยชน์ และการไม่สามารถที่จะควบคุมความปลอดภัยในชีวิตมนุษย์และทรัพย์สินของประชาชน รัฐมนตรีที่ถูกอภิปรายว่า บริหารงานผิดพลาดรุนแรงและมีการอภิปรายถึง 3 ครั้ง ตลอดการเปิดอภิปรายที่ผ่านมามี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ตลอดจนการอภิปรายครั้งนี้ได้มุ่งเน้นการอภิปรายไปที่พรรคพลังธรรม คือ มีรัฐมนตรีสังกัดพรรคพลังธรรมถึง 3 คน และบรรยากาศในการอภิปรายนั้นไม่มีความเหมาะสม เพราะประเทศไทยกำลังเป็นเจ้าภาพในการประชุมอาเซียน รายละเอียดของการเปิดอภิปรายมีดังนี้ คือ

การเปิดอภิปรายไม่ไว้ว่างใจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ

สำหรับประเด็นที่ฝ่ายค้านได้โจมตี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นั้น เป็นประเด็นทางการเมืองเก่าช้ำชากมาก่อนเพราะพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นรัฐมนตรีที่ถูกฝ่ายค้านเปิดอภิปรายบ่อยครั้งมากที่สุด คือ ถูกอภิปรายทั้ง 3 ครั้งที่ผ่านมาในสมัยนายชวน หลีกภัย เรื่องแรกเป็นเรื่องที่เคยอภิปรายมาแล้วในสมัยการเปิดอภิปรายครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 คือ ความปลอดภัยปัญหาการลอบวางระเบิดเกิดขึ้นบ่อยครั้งในช่วงที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว รวม 11 ครั้ง นอกจากนี้ ยังเกิดเหตุการณ์ลอบวางเพลิงโรงเรียนในจังหวัดภาคใต้⁵⁵ และล่าสุดเกิดเหตุการณ์หญิงชาวเขา⁵⁶ กินยาตายบนโรงพัก ซึ่งอาจจะเกิดจาก

⁵⁴"ชวนป้องกัน. แสบปะทะคารมกลางสภา" เดลินิวส์ 16(28 กรกฎาคม 2537):1

⁵⁵"ขับรัฐมนตรี" สยามรัฐ (28 กรกฎาคม 2537) : 1,2.

⁵⁶"ผลสอบน้องหลิวตายฟรี" เดลินิวส์ (26 กรกฎาคม 2537): 1.

ความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เป็นได้ ตลอดจนยุคที่ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประชาชนไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างมาก ผู้ก่ออาชญากรรมปฏิบัติการอาชญากรรม เช่น การปล้นรถเมล์ตอนกลางวันกลางกรุง และการปฏิบัติการปล้นจี้ราษฎรอย่างมากตามบ้านเรือนและตำรวจไม่สามารถปราบปรามให้ประชาชนมีขวัญกำลังใจกลับมา

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวอภิปรายชี้แจงโดยกล่าวว่า ตนขอตอบเป็นประเด็น ๆ ไป เริ่มจากผู้นำฝ่ายค้านซึ่งก็เคยเป็นรัฐมนตรีมหาดไทยคงเข้าใจปัญหาดี ปัญหาของผู้นำฝ่ายค้านที่นำเสนอเรื่องพระราชบัญญัติกมทะเล นั้น ตนเป็นคนพยายามผลักดันออกมาเพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ถ้าจะพูดให้ถูกก็คือกฎหมายนี้ออกมาเพื่อป้องกันการกมทะเลนั่นเอง ซึ่งในอดีตการกมทะเลสร้างความเสียหายให้กับรัฐอย่างมาก อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ยังอยู่ในคณะกรรมการกั่นกรองกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ขั้นตอนต่าง ๆ อีกนานกว่าจะเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แล้วสู่สภาผู้แทนราษฎร และที่กลัวว่ากฎหมายนี้ให้อำนาจรัฐมนตรีมากนั้น ขอเรียนว่าเรามีคณะกรรมการกว่าจะพิจารณาแต่ละเรื่องต้องรอบคอบ

พลเอกชวลิต กล่าวว่า สำหรับเรื่องโสเภณีเด็กที่กินยาตายบนโรงพักนั้น เด็กผู้หญิงคนนี้ได้ถูกบังคับให้รับแขกเพียงครั้งสองครั้ง เรื่องนี้เพิ่งเกิดขึ้นเพียงไม่กี่วัน ตนไม่ได้ละเลยในการแถลงการณ์ของข้อเท็จจริง เรามีความสะท้อนใจจริง ๆ คนได้คู่มือ ได้เห็นความสับสนวุ่นวาย ตำรวจก็พยายามจะแก้ไขและในวันนั้น ตนได้ร่างหนังสือถึงอธิบดีกรมตำรวจ ตนได้พูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเห็นว่า เป็นเรื่องสุดวิสัยที่ตำรวจจะป้องกันได้ แต่ตนขอบอกว่าสะท้อนใจ สังคมมีปัญหาจำเป็นต้องมีองค์กรขึ้นมาดูแลก็คือ ตำรวจ เมื่อประชาชนมาหาให้ตำรวจช่วยกลับต้องมาฆ่าตัวตายอย่างนี้เราจะอยู่กันได้อย่างไร เราได้ลงโทษตำรวจที่มีความผิดเรื่องนี้อย่างชัดเจน

พลเอกชวลิต กล่าวว่า ในเรื่องโครงสร้างกรมตำรวจคงต้องยอมรับว่า ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนสมัยนี้ สู้สมัยรัชกาลที่ 7 ไม่ได้ แต่ก่อนก็มีการปล้นสะคมลักวัวควายหรือหากโกรธกันก็ตั้งเวทิต่อกันเป็นมวยคู่อาฆาต แต่ก่อนเห็นตำรวจก็วิ่งหา แต่เดี๋ยวนี้

อาจจะวิ่งหนีตำรวจก็ได้ ตนเองก็คงจะเปรียบกับสมัยพระยาพหลฯไม่ได้ และ สมัยพระยาพหลฯ ก็คงไม่สามารถเปรียบเทียบกับพระยาตรางราชานุภาพได้ บางคนบอกว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาจากโครงสร้างกรมตำรวจซึ่งตนพยายามแก้ไขเรื่องนี้มาตลอด ตนต้องทำอยู่ 2 อย่าง คือ 1.ระบบสูงสุด เพราะขณะนี้กรมตำรวจยังไม่ได้เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ เมื่อมีความผันผวนทางการเมือง กรมตำรวจก็จะมีผู้นำเป็นทหาร เมื่อเป็นอย่างนี้นายตำรวจต้อง รับใช้ผู้มีอำนาจ เมื่อผู้มีอำนาจมีความคิดแบบทหารจึงมีโครงสร้างแบบทหาร ตำรวจยังไม่เคยมี กฎหมายตำรวจเลย 2. ในระดับล่าง เมื่อมีสภาพตำบลแล้วคนกำลังเร่งรัดเรื่อง สถานีตำรวจ ภูธรตำบล ซึ่งเป็นของตำบลเองจะทาให้อาชญากรรมต่าง ๆ ลดลง⁵⁷

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายบุญชู โรจนเสถียร

นายบุญชู โรจนเสถียร ได้ถูกอภิปรายในเรื่องการบริหารงาน การแก้ปัญหาการจราจร ที่ นายบุญชู โรจนเสถียร ขาดความเด็ดขาดในการแก้ไขปัญหาจราจร ทาให้ส่งผลเสียหายแก่ ประเทศ เรื่องการสร้างรถพลอยฟ้าหรือรถไฟฟ้าใต้ดินรวมทั้งนโยบายในการแก้ปัญหาจราจรยังไม่ ถูกจุดอีกด้วย

ประเด็นที่ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม ใช้เวลากว่า 3 ชั่วโมงอภิปรายในสภาฯ ก็คือ เรื่อง สัญญาณไฟพลอยฟ้าระหว่าง กทม.กับ กลุ่มธนายง โดยหยิบยกข้อสัญญา 12 ข้อ จาก 36 ข้อมา ชานแหละอย่างละเอียด ยิบ พร้อมกับข้อสรุปว่า "เอื้อประโยชน์ให้เอกชนอย่างน่าเกลียด""ทาสัญญา อย่างหน้ามืดตามัว เจตนาโกงบ้านเมือง" แม้ร้อยตำรวจเอก เฉลิม จะทา"การบ้าน"มาดีเพียง ใดก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ส่งผลสะเทือนต่อรัฐบาลเลยเพราะ เนื้อหาที่อภิปรายมานั้นมีเพียงประเด็นเดียว ที่เกี่ยวพันรัฐบาลชุดนี้ นั่นคือ การขยายเส้นทางจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิไปสถานีขนส่งหมอชิต

57"แฉกลางสภาสัญญาณนางสุดอัปยศ" (28 กรกฎาคม 2537): 1,17

โครงการนี้เป็นความริเริ่มของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร สมัยที่ 2 ลงนามกันในปี นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี และ บริษัทระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครในเครือธนาคารที่มี นายเกษม จาติกวณิช คู่ปรับเก่าของ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง ตั้งแต่ยุคที่ "สารวัตรเฉลิม" เรื่องอานาจนิตาแห่งรัฐมนตรี คุมงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงชัดเจนว่า การอภิปรายของ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม ครั้งนี้มุ่งเป้าหมายหลักไปที่ พลตรีจำลอง และ พรรคพลังธรรม ส่วนนายอานันท์, นายเกษม และ โครงการรถไฟฟ้าฝ่ายเป็นเป้าหมายรอง

ในขณะที่รัฐบาลชวน กลับเป็นเพียงเป้าหมายหลอกของการทำลายล้างครั้งนี้ โครงการรถไฟฟ้ากรุงเทพมหานคร เกิดขึ้นในยุคที่ พลตรีจำลอง เป็นผู้ว่าฯ กทม. สมัยที่ 2 โดยมี ร้อยเอกกฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา รองผู้ว่าฯ ฝ่ายโยธาสมัยนั้น เป็นประธานกรรมการโครงการนี้ ส่วน นายเกษม นั้น เป็นเพียงที่ปรึกษาของคณะกรรมการกรุงเทพมหานคร เปิดแถลงรายละเอียดของโครงการ ครั้งแรกวันที่ 8 มกราคม 2534 และเมื่อเปิดประมูลก็มีผู้ยื่นซองเพียง 3 กลุ่ม คือ ธนายง , ไทยพีค่อน อินเตอร์เนชั่นแนล และ ช.การช่าง ผลการพิจารณาปรากฏว่า "ธนายง" ชนะการประมูลหลังจากพิจารณาทั้งเรื่อง ฐานะการเงิน เทคนิคการก่อสร้าง และ ประสิทธิภาพ

นายไชยวัฒน์ ลินสว่าง อดีตผู้ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในยุคนั้น ระบุแนวคิดของโครงการนี้คือ การร่วมลงทุนระหว่างรัฐบาลกับเอกชน "ความหมายจริง ๆ คือผู้ว่าราชการมีอะไรอยู่ในมือ ขณะที่เอกชนมีอะไรอยู่ในมือแล้วทั้งสองฝ่ายก็มาร่วมกันทำโครงการเพื่อบริการประชาชนภายใต้การกำกับดูแลของราชการ โดยมีระยะเวลาประมาณ 30 ปี ก่อนที่จะตกเป็นของราชการเพียงฝ่ายเดียว ถ้าทั้งราชการและเอกชนจะเอาอะไรแบ่งกัน ค่าใช้บริการก็จะสูง แต่ถ้าราชการไหนไม่เอาอะไร ให้เอกชนทำอะไรฝ่ายเดียว ค่าบริการก็จะถูกลง ซึ่งหมายความว่า ประชาชนจะได้ประโยชน์มากขึ้น"

สิ่งที่ราชการมีอยู่ในมือ ตามที่ นายไชยวัฒน์ กล่าวถึงคือ เรื่องการยกเว้นภาษีและที่ดิน ซึ่งเป็นประเด็นที่ถูก ร้อยตำรวจเอกเฉลิม ใจมดีอย่างหนัก พื้นที่ของกรุงเทพมหานครมีอยู่ และเสนอให้นายนาไบใช้สร้างอู่ซ่อมรถไฟฟ้า มีอยู่ 4 แห่ง คือ สวนจตุจักร , ซอยรางน้ำ, สวนลุมพินี และโรงสูบน้ำพระโขนง ในที่สุดก็สรุปว่าจะใช้ที่สวนลุมพินีประมาณ 20 ไร่ ซึ่ง ร้อยตำรวจเอกเฉลิม ระบุว่า กรุงเทพมหานครเปิดทางให้นายนาไบหาผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ได้ด้วย ความจริงแล้วในช่วงแรกของโครงการ มีการเสนอให้พัฒนาพื้นที่ดังกล่าวในเชิงพาณิชย์ จริง ซึ่งบุคคลที่เสนอ คือ พันเอกวินัย สมพงษ์ รองผู้ว่าฯ ฝ่ายบริหารและการคลังยุคนั้น

"ผมเสนอความคิดให้บริษัทนายนาไบใช้พื้นที่ที่ดินของสวนลุมพินี 20 ไร่ เป็นโรงเก็บรถไฟฟ้ากรุงเทพมหานคร ส่วนพื้นที่ข้างบนจะกันไว้ประมาณ 5 - 6 ไร่ ทาซีดีพลาซ่าชายของตลอด 24 ชั่วโมง โดยรูปแบบจะเป็นโดมแก้วครอบ" (มติชน 3 มกราคม 2535)

อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงการสรุปผลขั้นสุดท้ายก่อนเสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา ร้อยเอกกฤษฎา ก็ยืนยันว่า ลักษณะของโรงซ่อมบำรุงที่สวนลุมพินีนั้น "ที่ดินด้านบนจะทาสีเป็นสวนสาธารณะและด้านล่างเป็นโรงซ่อมบำรุง" (ฐานเศรษฐกิจ 20 มกราคม 2535)

ในช่วงต้นเส้นทางเดินของรถไฟลอยฟ้าธนายงค่อนข้างราบรื่น แม้กระแสดความขัดแย้งระหว่าง พลตรีจำลอง กับ รสช. จะเริ่มทวีความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ ก็ตามที่ หลังจากที พลตรีจำลอง ลงนามในบันทึกช่วยจำ กับ ธนายง ในวันที่ 17 มกราคม 2535 โครงการดังกล่าวก็ผ่านกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นต้นสังกัดในเวลาไม่นานนัก จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการ และนายทองต่อ กล้ายไม้ ณ อยุธยา ปลัดกรุงเทพมหานครรักษาการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงนามในสัญญา กับ ธนายง เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2535 โครงการรถไฟลอยฟ้าก็กลายเป็นโครงการรถไฟฟ้ายาวแรกของประเทศไทยที่มีเค้าแห่งความเป็นจริงมากที่สุด

แต่ถึงเดือนกรกฎาคม 2536 รถไฟลอยฟ้าธนายงก็เจอวิกฤตครั้งแรก เมื่อเกิดกระแสคัดค้านในการใช้สวนลุมพินีเป็นโรงซ่อมบำรุงรถไฟลอยฟ้าอย่างรุนแรง มีการโหมประโคมข่าวด้านลบอย่างหนักโดยเฉพาะ เรื่องการนำพื้นที่สวนลุมพินีไปใช้ทำประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ในขณะที่การประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครและธนายงไร้ประสิทธิภาพ "ธนายง" จึงต้องเคลื่อนทัพหนีไปปักหลักที่สถานีขนส่งหมอชิต ซึ่งเป็นทางออกที่ดีที่สุดในช่วงเวลานั้น อย่างไรก็ตาม การย้ายสถานที่ตั้งโรงซ่อมบำรุงเพื่อแก้ไขปัญหาครั้งนั้น ทำให้โครงการนี้ขยายเส้นทางเพิ่มขึ้นจาก 14.5 กิโลเมตร เป็น 27.3 กิโลเมตร และกลายเป็นบมปัญหาใหม่ในเวลาต่อมา นับแต่วิกฤตสวนลุมพินีเป็นต้นมา เส้นทางของรถไฟลอยฟ้าธนายงเริ่มไม่ราบเรียบ ต้องเผชิญกับมรสุมต่าง ๆ มากมาย เริ่มจากกระแสรถไฟใต้ดินจากกลุ่มอนุรักษ์ที่พยายามกดดันให้ "ธนายง" เปลี่ยนวิธีการก่อสร้างแบบ "มุดดิน" แทน "ลอยฟ้า" จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ทุกโครงการรถไฟฟ้าทั้งหมดในรัศมี 25 ตารางกิโลเมตร เปลี่ยนมาเป็น "มุดดิน" ตามข้อเสนอของ นายบุญชู โรจนเสถียร รองนายกรัฐมนตรี ผู้ดูแลงานด้านการจราจร

อย่างไรก็ตามเมื่อนายบุญชู ไม่สามารถล่อมบริษัทธนายงให้เปลี่ยนแปลงตามวิธีการก่อสร้างได้ คณะรัฐมนตรีก็พลิกมติอีกครั้งยอมให้ธนายงสร้างรถไฟลอยฟ้าเหมือนเดิม พื้นที่จากวิกฤตครั้งนี้ไป "ธนายง" ก็เตรียมเดินหน้าด้วยการทดลองขุดเจาะถนนพลโยธิน แต่ยังไม่ทันเริ่มดำเนินการ คณะรัฐมนตรีก็มีคำสั่งให้ระงับการทดลองขุดเจาะถนน เพราะ ต้องนำเรื่องการขยายเส้นทางจากอนุสาวรีย์ฯ-สถานีขนส่งหมอชิต ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาก่อนว่า เป็นโครงการใหม่หรือไม่ ซึ่งหากผลสรุปออกมาว่าเป็นเรื่องใหม่ เส้นทางที่เพิ่มขึ้นนี้ก็ต้องมีการเริ่มต้นนับหนึ่งอีกครั้ง และยังไม่ทันที่จะหายใจ "ธนายง" ก็เจอหมัดชุกของ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม นสภานในเรื่องรายละเอียดสัญญาเป็นชุดสุดท้าย

ประเด็นที่ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม นำมาอภิปรายในสภานั้นมีอยู่ 2 ประเด็นหลัก คือ เรื่องการทำสัญญาอย่างรวบรัด และ เนื้อหาสัญญาที่เอื้อประโยชน์ให้เอกชน โดยเฉพาะเรื่องการมอบที่ดินให้ "ธนายง" หาประโยชน์

นายบุญชู โรจนเสถียร ได้ตอบอภิปรายของฝ่ายค้านได้ไม่กระจ่าง เพราะว่า นายบุญชู ได้อภิปรายในรายละเอียดการชี้แจงน้อยมากเพราะเรื่องที่ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง หยิบยกมาอภิปรายเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลชุดที่ผ่านมา โดยได้ชี้แจงว่าเป็นเรื่องเก่าที่ได้ลงนามสัญญากันไปแล้ว ถ้าจะแก้ยอมไม่ทันจึงต้องรักษาสัญญาไว้ มิเช่นนั้นจะไม่มีใครกล้ามาทำสัญญากับรัฐบาลอีก "ได้ดูสัญญาเหมือนกันและมองดูอยู่ว่าจะเลิกสัญญาได้อย่างไร เพราะต้องการให้ลงที่ดิน แต่เป็นสัญญามาก่อนที่ผมจะเข้ามารับผิดชอบ ความคิดของ ร้อยตำรวจเอกเฉลิม นั้นตรงกับความคิดของผมหลายข้อ นายกรัฐมนตรีกับผมรู้ว่าสัญญาบิบบคอยู่ แต่แผนของรัฐบาลนั้น ส่วนที่ธนาคารไม่ยอมทำลงที่ดิน รัฐก็จะตกลงก่อนขอให้คอยดูก่อนที่ธนาคารทดลองชุดเจาะชั้นที่ดิน ก็ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความ รัฐบาลรู้ว่าโครงการที่มีมาในอดีตนั้นเป็นอย่างไร ก็ต้องขอบคุณที่ช่วยตีแพร่ออกมา ถ้าจะว่าผมไร้ประสิทธิภาพเพราะ เป็นเรื่องที่ผมกำลังทำอย่างที่ท่านว่าความจริงชาวบ้านก็ยังไม่ว่าสัญญาี้ อภัย อคสุ อย่างไร มันมีทั้งดีและเสีย"⁵⁸

การเปิดอภิปรายทั่วไป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ นาวาตรีประสงค์ สุนศิริ

เรื่องแรกในการอภิปรายคือการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

นายประสพ บุษราคัม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรธานี พรรคชาติพัฒนา ได้อภิปราย นาวาตรีประสงค์ สุนศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินนโยบายแบบ ลีนิน 2 แจก ตีสองหน้า และกล่าวถึง การที่ นาวาตรีประสงค์ สุนศิริ ไปสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดถือว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด เพราะเอาประเทศไทยไปรวมกับกลุ่มประเทศที่ยากจน กลุ่มอันธพาลบางประเทศมีการก่อวางระเบิดเครื่องบิน กลุ่มนี้ 100 ซาดิกว่าเคยเป็นเมืองขึ้นมาก่อนทั้งนั้น การไปรวมกับประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดจะทำให้ประเทศชาติไม่ได้ผลประโยชน์อะไร เมื่อนายกรัฐมนตรีไปสหรัฐอเมริกา นายบิล คลินตัน ประธานาธิบดี

⁵⁸"ตะวันรอนที่ไร่ฝัก เอสโคนา บุญชู ยิ่งประตู่ตัวเอง บิดบัญญัติการเมือง" มติชนสุดสัปดาห์ 14 (5 สิงหาคม 2537) : 10.

สหรัฐอเมริกา ขอบคุนประเทศไทยที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้ องค์ดาโลลามะ เข้าประเทศ โดย เฉพาะกรณีเรียกร้องให้ปล่อยตัว นางองซาน ซูจี ในพม่า แต่ในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ อาเซียนครั้งนี้ กลับคัดค้านกลุ่มเอ็นจีโอที่มาประชุมในไทย แสดงว่ากระทรวงการต่างประเทศมี นโยบายที่สวนทางชัดกับประชาคมโลกและ ไม่นั่นอน

นอกจากนี้แล้ว ยังกล่าวถึงกรณีการจับอาวุธสงครามที่แนวชายแดน ท้าให้ต่างประเทศ กล่าวหาว่าโบสถ์นบสนุนเขมรแดง และ กรณีที่ปฏิบัติการช่วยโดยเอาสิงห์มอเตอร์ไซด์ไปช่วยกบฏที่ เขมร เรื่องเหล่านี้ถ้าเป็นเรื่อง ไม่จริงควรส่งนายไปช่วยเหลือ และ เจนาธาน ดูดี ที่ถูกกล่าวหา ว่าฆ่าพระไทยในรัฐออริโซน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา กระทรวงการต่างประเทศ ก็ไม่ได้ดำเนินการ ส่งนายไปช่วยเหลือ จึงเห็นว่าการดำเนินงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงไม่น่าเชื่อถือ

นายสมศักดิ์ ปริศนานันท์กุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอ่างทอง พรรคชาติไทย ได้อภิปรายว่า การที่ประเทศไทยได้เชิญประเทศพม่ามาร่วมประชุมอาเซียนนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ประเทศไทยควรปฏิบัติตามมติประชาคมโลก ที่ต่อต้านการปกครองระบบเผด็จการของประเทศพม่า ท้าให้รู้สึกว่าการดำเนินนโยบายต่างประเทศนั้น ขัดต่อสิทธิมนุษยชน ในอินโดจีน รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เคยดำเนินนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า แต่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศ ผู้ซึ่ง เคยสนับสนุนอเมริกามาก่อนจึง ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์กับอินโดจีน เพราะ เขาตั้งข้อรัง เกียจ พรรคพลังธรรมควรเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ เป็น นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ แทนจะ เหมาะสมกว่า

นายสมาน ชมภูเทพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี พรรคชาติพัฒนา ได้ อภิปรายต่อไปว่า นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ คบหาสมาคมกับขุนล่า ผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ของโลก โดยแสดงภาพถ่าย นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ จับมือกับขุนล่า ให้ที่ประชุมดู

นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ได้ชี้แจงว่า ตนผลักดันให้การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนในไทยเกิดขึ้นได้ ถือเป็นประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทย รัฐบาลชุดเดิมนอดีตนายกรัฐมนตรีได้รับการกล่าวขานว่าเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้าในอินโดจีนก็เป็นเพียงคำขวัญที่ยังไม่ได้ทำอะไรลงไป แต่รัฐบาลนี้ได้แก้ไขวางนโยบายมาให้เกิดความร่วมมือขึ้น นอกจากนี้ ตนได้ตั้งสามเหลี่ยมเศรษฐกิจในภาคใต้และสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว จีน ขณะนี้มีการขยายความร่วมมือไปมากแล้ว และยังเปิดให้มีการลงทุนในกลุ่มแม่น้ำโขง 6 ชาติ ระหว่างประเทศไทย พม่า จีน และ ประเทศในกลุ่มอินโดจีนอีก 3 ชาติ นอกจากนี้ นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ ยังกล่าวด้วยว่า ตนเองเป็นผู้ริเริ่มการทำหนังสือเดินทางเคลื่อนที่ ทำให้เกิดความสะดวกสบาย ประหยัดค่าใช้จ่ายของประชาชน

ส่วนการเข้าสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดนั้น นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ กล่าวว่าจะไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายแต่ประการใด แต่เราได้ประโยชน์เพราะจัดเป็นเวทีที่สอง รองจากสหประชาชาติ เป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองของประเทศเรากับประเทศใหญ่ได้ นอกจากนี้กลุ่มดังกล่าวจะเป็นตลาดเศรษฐกิจของเราต่อไปได้ด้วย

นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ ได้ชี้แจงถึงกรณีของ โจนาธาน คูตี้ ว่าเมื่อเกิดเหตุ ทุตไทยได้ไปติดต่อขอประกันตัวทันที แต่ผู้ปกครองเขาไม่ได้ขอความช่วยเหลืออะไรเพิ่มเติม จึงเป็นการยากที่จะแทรกแซงในชั้นศาลได้และเขาก็สารภาพไปแล้วด้วย สำหรับเรื่องประเทศพม่า นั้น ทางสหประชาชาติจะเข้าไปติดต่อเจรจาเอง ส่วนปัญหาเขมรแดง ก็มพูชาก็ไม่ได้คิดว่าไทยให้การสนับสนุน เรื่องคนไทย 14 คน ที่ถูกกล่าวหา ตนได้พบกับเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศก็มพูชา ได้ขอร้องให้ปล่อยตัวออกมาโดยเร็ว และเขาก็แจ้งว่า ยังไม่ได้ตั้งข้อกล่าวหาคนไทย และก็ให้ความดูแลอย่างดี

ในกรณีเรื่องการค้ายาเสพติด นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ ได้ชี้แจงเรื่องการงดวีซ่าเข้าประเทศสหรัฐอเมริกาของ นายวัฒนา อัศวเหม รองหัวหน้าพรรคชาติไทย โดยในเอกสารของสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึง นายวัฒนา อัศวเหม ว่ามีการค้ายาเสพติดทั้งกัญชาและเฮโรอีน มา

เป็นเวลากว่า 20 ปีแล้ว นอกจากคำแล้วยังให้ความคุ้มครองผู้ค้ายาเสพติดอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกา ยืนยันหลักฐานทุกอย่างพร้อมมูลและกำลัง เตรียมดำเนินคดีฟ้องร้องในสหรัฐอเมริกา โดย นาวาตรีประสงค์ สุนศิริ ได้อ่านรายละเอียดพฤติกรรมการค้ายาเสพติดของนายวัฒนา ตลอดเวลา 20 ปีที่ผ่านมาด้วย จากการดำเนินการเช่นนี้ของ นาวาตรีประสงค์ สุนศิริ ทำให้เกิดความวุ่นวายในสภากัน จนนายกรัฐมนตรีต้องลุกขึ้นมาขอร้องให้ยุติความรุนแรง และจากนั้น พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา จึงลุกขึ้นอภิปรายว่า ในสมัยที่ตนเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น เมื่อมีแบล็กลิสต์จากต่างประเทศจะ เรียกเจ้าตัวมารับทราบโดยไม่มี การเปิดเผย เราไม่ควรปล่อยตามสหรัฐอเมริกา ตนเชื่อว่า นายวัฒนา อัครเหม ไม่ได้กระทำความผิดจริง หากไม่ปกป้องนายวัฒนา อัครเหม การลุกขึ้นมาเปิดเผยความลับของ นาวาตรีประสงค์ สุนศิริ เป็นสิ่งที่ไม่สมควรที่จะให้ความไว้วางใจ นาวาตรีประสงค์ สุนศิริ ส่วนทางด้าน นายวัฒนา อัครเหม เองบอกว่าจะขอสาบานตน โดยได้ทำการฟ้องร้องศาล และจะไปขอลูกกันขึ้นศาล

การเปิดอภิปรายทั่วไป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พันเอกวินัย สมพงษ์

การทำงานของ พันเอกวินัย สมพงษ์ ได้ดำเนินการผิดพลาดโดยเฉพาะการใช้ขั้ว ยมะตอยของกรมทางหลวงที่ไม่มีประสิทธิภาพและรวมทั้งมีการฮั้วในการประมูลหลายโครงการซึ่ง ส่อเค้าไปในทางทุจริตขึ้น นายชัชวาลย์ ชมภูแดง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดร้อยเอ็ด พรรคชาติไทย กล่าวว่าในการประมูลงานสร้างถนนระยะที่ 2 รังสิต-สระบุรี กิโลเมตรที่ 39 ถึง 45 ซึ่งในสัญญาระบุว่าจะต้องสร้าง เสาไฟฟ้าชนิดกลมแต่ผู้รับเหมากลับไปเปลี่ยนเป็นชนิดเหลี่ยมโดยพลการ โดยบอกว่าจะ ไปเจรจากับผู้ว่าฯในกระทรวงคมนาคมเอง อ้างว่าเนื่องจากเสากลมขาดตลาด แต่ขาดตลาดอย่างไรไม่ทราบ เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่ายังไม่มียี่ห้อสั่งซื้อจากบริษัทรับเหมา แต่ทราบว่าขาดตลาดแล้ว เสาเหลี่ยมนั้นต้องไปซื้อกับบริษัทที่ผลิตเพียงบริษัทเดียวเสียด้วย ร้องเรียนไปเรื่อง ก็เงียบ ไม่ทราบว่าบริษัทนี้มีอำนาจบาตรใหญ่หรืออย่างไร

นายโสภณ เพชรสว่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ พรรคชาติไทย กล่าวว่า มีเสีย บ. และ เสีย ส. เข้าไปก้าวกายงานของกรมทางหลวงทั้งที่มีรัฐมนตรีกำกับงานอยู่ด้วย นอก

จากนี้ ในการประกวดราคาสร้างถนนหลายสายก็มีการให้เงินค่าคอมมิชชั่นกัน บางสายก็ 1.5 % บางสายก็ 2 % โดยเฉพาะการสร้างถนนสายเพชรเกษม ช่วงบราณบุรี-กุญบุรี นั้น ปรากฏว่ามีผู้รับเหมาเอาเงินไปเข้าธนาคารย่านบางแค ถึง 300 ล้านบาท ซึ่งหากนายกรัฐมนตรียกยาก็ให้อธิบดีกรมตำรวจไปดำเนินการว่าเป็นชื่อใคร

ต่อมา นายเนวิน ชิดชอบ ได้อภิปรายเรื่องรถโพล์กั๋ว โดย พันเอกวินัย ด้รับรถยนต์จากบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งบริษัทดังกล่าว เป็นบริษัทที่ผลิตซีเมนต์บ่อนำให้กลับโครงการที่ได้รับสัมปทานโครงการรถไฟฟ้านายงรวมทั้งยังเป็นบริษัทที่ได้รับสัมปทานในโครงการขยายโทรศัพท์ 1.6 ล้านเลขหมาย ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยด้วย

นายเนวิน ยังระบุอีกว่า บริษัทที่สั่งซื้อรถยนต์เพื่อมอบให้กับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อเปรียบเทียบกับเบเสร็จรับเงินที่สั่งซื้อรถยนต์ เป็นคนละบริษัทกัน โดยเบเสร็จเป็นขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีข้อสงสัยว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการพอกเงินหรือไม่ พันเอกวินัย ด้ตอบอภิปรายชี้แจงว่า การใช้จ่ายมะตอยชนิดแห้งและน้ำมัน ยังคงมีความจำเป็นต้องใช้ตามความเหมาะสมกับแต่ละภูมิภาคจะใช้เพียงอย่างหนึ่งอย่างใด เพียงชนิดเดียวไม่ได้พร้อมกันนี้ยังได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาที่ว่า มีคนใกล้ชิดบางคนทุจริตด้วย

ส่วนเรื่องการทุจริตโกงกินนั้น คนไม่เสียค้ายตัวเองเลย แต่เสียค้ายแทนประเทศชาติ ที่คนจะต้องพูดอะไรสะท้อนใจใครก็ขอโทษด้วย ที่ผ่านมามีการทำงานของกระทรวงคมนาคม หรือกระทรวงอื่นนั้น เป็นผลมาจากกฎหมายว่า ด้วยการลงทุนที่จะต้องให้โครงการใหญ่ ๆ ผ่านความเห็นชอบจากสภาพัฒนา และคณะรัฐมนตรี สำหรับเรื่องการที่บริษัทรับเหมาเปลี่ยนเสาไฟฟ้าเองนั้น เรื่องยังไม่มาถึงคนเลย แต่ทราบว่ามีคนร้องทุกข์มาซึ่งหากผิดก็จะสั่งลื้อทันที คนใจดีพอที่จะไม่คบหากับผู้รับเหมา

พันเอกวินัย กล่าวว่ สำหรับข้อกล่าวหาที่ว่า มีเสีย บ.กับ เสีย ส. เป็นผู้ใกล้ชิดคนเข้ามาว่านวยานกรมทางหลวงนั้น ตั้งแต่ตนเป็นรัฐมนตรีมามีคนมาสนธิด้วยมาก บางทีตนก็ไม่รู้จัก

แต่อย่างไรก็ตาม หากใครก็ตามถ้าไม่ดีแล้วตนก็คงไม่รับเอาไว้ สำหรับเรื่องการฮ้างงานตาม
กระทรวง ทบวง กรม นั้น ก็ไม่สามารถจะป้องกันได้ ถ้ามีทุจริตก็ป้องกันได้ไม่เป็นไร แต่เรื่อง
นี้ตนได้แก้ไขโดยเพิ่มบริษัทผู้รับเหมาให้มากขึ้นเพื่อป้องกันการฮ้างกัน ส่วนกรณีที่มีการพูดกันว่า
จะมีการรับเงิน 300 ล้านบาทนั้น ตนไม่ตั้งใจรับเพราะตนไม่มีค่าตัว ตนไม่ยอมขายตัว พ่อสอนไว้
ว่า ทาพานไม่ได้เป็นหนี้ใครก็ถือว่าสบายแล้ว

" แต่เมื่อก่อนเขาเล่าว่า ผู้รับเหมานั้นต้องเอาเงิน 1 % ในโครงการต่าง ๆ นั้น
มารวมกัน แล้วเอาไปเป็นเงินค่าเติมน้ำมันให้รัฐมนตรีคมนาคม นายบุญชู โรจนเสถียร
รองนายกรัฐมนตรี ก็บอกว่าเป็นเรื่องจริง แต่เขาไม่กล้าทำกับผม เพราะ กลัวถูกว่ากเอา "
พันเอกวิชัย กล่าว และ ว่านักการเมืองมือไวใจเร็วนั้นเอาไว้ไม่ได้ แต่สำหรับตนนั้น แม้จะไม่
เก่งแต่ก็ไม่โกงแน่นอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในวันที่ 3 คือ วันที่ 29 กรกฎาคม 2537 เป็นวันที่สภาผู้แทนราษฎรจะต้องลงคะแนนเสียงในการเปิดอภิปราย ที่ผ่านมา เมื่อวันที่ 27 - 28 กรกฎาคม 2537 ผลการลงคะแนนเสียงปรากฏว่า⁵⁹

รายชื่อรัฐมนตรีที่ถูกเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ	คะแนนไว้วางใจ	คะแนนไม่ไว้วางใจ
นายบุญชู โรจนเสกกีร รองนายกรัฐมนตรี	190	160
พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย	191	164
นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ	191	164
พันเอกวินัย สมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	191	165

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ครั้งที่ 3 นี้ รัฐบาลก็สามารถที่จะชนะคะแนนอย่างเอกฉันท์ คือ ได้รับคะแนนความไว้วางใจ 191 คะแนน และ คะแนนไม่ไว้วางใจต่ำสุด 160 คะแนน การอภิปรายครั้งนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเก่าที่ซ้ำซากกับการอภิปรายในครั้งที่ 2 เช่น เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนซึ่ง พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้รับผิดชอบอยู่ แต่การอภิปรายครั้งนี้ ฝ่ายรัฐบาลได้หาช่องทางที่จะอภิปรายฝ่ายค้านด้วย เรื่องการค้ายาเสพติดของ นายวัฒนา อัศวเหม จนต้องมีการเปิดประชุมลับขึ้น ชี้แจงหลักฐานเรื่องการค้ายาเสพติดและกัญชาของ นายวัฒนา อัศวเหม ที่ทางสหรัฐอเมริกาได้มอบหลักฐานไว้กับ นาวาตรีประสงค์ สุ่นศิริ จนต้องทำให้พรรคฝ่ายค้านเปิดประชุมลับในการอภิปรายครั้งนี้ขึ้น

⁵⁹"ผลการลงมติผู้ต้ออภิปรายไม่ไว้วางใจ" มติชน (30 กรกฎาคม 2537):10.